NATIONAL LIBRARY OF CANADA
Collection Development Branch
395 Wellington Str. Order sect.
Ottawa, Ont.
K1A ON4

Meie Elu

EESTLASTE AJALEHT PAGULUSES

Second Class Mail Registration No. 1354.

Nr. 31 (1589) 1980 | NELJAPÄEVAL, 31. JUULIL — THURSDAY, JULY 31 | XXXI aastakäik

„Miss Esto '80" kandidaadid Stokhomi raekoja „Bla Halleni" (sinise saali) trepil kolmapäevaõhtusel ballil enne kroonimist. Vasakult — Tiina Rajamets (Inglismaa), Helle Leitham (Kanada — valiti „Missiks"), Tiiu Halliste (Shveits), Marika Blassfeldt (Lääne-Saksamaa) ja Kristi Merilo (USA).
Foto — Elna Kungla

KA TUUL BOIKOTEERIS OLÜMPIAREGATTI

Võistluste alguseks oli Tallinna saabunud vähe osavõtjaid. — „Georg Ots" tegi reise Helsingist tühjalt

GEISLINGEN („Meie Elu" kaastööliselt) — Saksa nimekas päevaleht „Die Welt" avaldas oma 22. juuli numbris kaheveerulise kirjutise pealkirja all „Tallinn: haigutav tühjus", milles öeldakse: „Olümpiavõistlused purjetamises Tallinna lahes näivad halva tähe all seisvat. Esimesed võistlused eile ennelõunal pidid edasi lükatama valitse a tuulevaikuse tõttu.

Puuduv tuul pole ainuke, mis olümpialinn Tallinnale muret teeb. Palju hullem on haigutav tühjus paigas, mis ennast spetsiaalselt on suureks turistidevooluks ette valmistanud. Aga senini ei ole turiste tulnud.

See algas juba sissereisil. Olümpiakülaliste jaoks ehitatud reisilaev „Georg Ots" 1000-de reisija ja 180-ne meeskonnaliikme jaoks tõi laupäeval täpselt 18 reisijat Helsingist Tallinnasse. Päev hiljem olevat ainult 15 reisijat olnud...

Olümpiakülal on 276 tuba, milles võiksid 632 isikut elada — tulnud on ainult 250.

Hotell „Viru", millesse paigutatakse ajakirjanikud ja aukülalised, ehitati 1972. a. soomlaste poolt ning mahutab 800 külalist. Keegi ei tea praegu täpselt, kui palju on tulnud. Rohkem kui 150 pole külalisi päris kindlasti. Ekstra olümpiaturistide jaoks ehitatud 28 korrusega hotell „Olümpia" on veel tühi.

Seda arvudemängu võib igati jätkata. Pressikeskus 300 ajakirjaniku jaoks on rajatud suurejooneliselt Napilt pool on majutatud. Välismailt on ainult 50 ajakirjanikku. Olümpiasadamas on 83 purjepaati Balti regati puhul 1978 oli neid veel 251.

Organisaatorid tröösti vad endid ja ajakirjanikke lootusega järgmisteks päevadeks: „Tuleb kindlasti rohkem külalisi." Vähemalt lootust pole sovetid veel kaotanud..."

Saksa TV-s näidati 21. juuli õhtul mõningaid pilte Tallinnast: antiigi kreeklannadeks riietatud neiud avamispidustustel, rahvatantsijad vabaõhumuuseumi dekoratsioonide taustal ja intervjuu Tallinna ehitusosakonna juhataja Dimitri Brunsiga. Viimane kahetses, et Lääne-Saksamaa boikoteeris olümpiamänge ning nii vähe turiste on tulnud regati puhul Tallinnasse.

Ka 22. juuli õhtul edastati pilte Tallinna vanalinnast ja olümpiakeskusest Pirital. Anti ka lühike ülevaade Tallinna ajaloost, mainiti Eesti lühikest iseseisvusaega, mis lõpetati vägivaldselt Hitler-Stalini kokkuleppe tulemusena. Saates märgiti, et regatist võtab osa 23 rahvusest purjesportlasi, kuna Montrealis olid esindatud 46 rahvust. Reporter vihjas ka turistide vähesusele, märkides, et linna restaureerimise ja olümpiaregati ettevalmistusega vaeva näinud eestlased väärinuks rohkem honoreerimist olümpiaturistide poolt. Edasi märkis reporter et oma iseseisvust toonitavatel eestlastel on seega võetud võimalus demonstratsiooniks laiema foorumi ees.

Meenutades antiik-olümpiamänge esinesid eesti neiud olümpiaregati avapidustusel kreeka riietuses.

Teatud segaduse valmistas Tallinnas Krupi vabriku direktor ja Saksa olümpiakomitee liige Berthold Beitz, kes oli sõitnud Tallinnasse oma purjejahiga. Kuna viimase paigutamiseks kaubasadamasse polnud ruumi, siis pandi jahi otsad kinni olümpiasadamas. Kuna vastavalt meresõidu eeskirjadele peavad meresõidukid kandma riigilippu, levis eestlaste hulgas kuuldus, nagu võtaks Lääne-Saksamaa regatist osa.

-kk

☆

Tallinnast teatatakse ajalehele „The Christian Science Monitor", et kuue lääneriigi purjesportlased teostasid olümpiaregati avapidustustel vaikiva protesti Nõukogude invasiooni pärast Afganistani, jättes heiskamata oma rahvuslipud. Nendest kuuest Iiri, Itaalia, Holland ja Shveits ei võtnud osa ka avatseremooniast. Neid esindas seal vaid olümpialipukandja. Taani ja Hispaania meeskonnad tegid küll avatseremoonia kaasa kuid ilma oma rahvuslippudeta. Nende meeskondade ees kanti vaid olümpialippu.

LEHVIVAD PURJED TALLINNA LAHEL AITAVAD RÕHUJAID

— Lastes lehvida oma valgetel või värvilistel purjedel Tallinna lahel 21. juulil, aitate faktiliselt kaasa selleks, et sanktsioneerida, õigustada või kamufleerida alljärgnevat, ütleb apell okupeeritud Eestist Rahvusvahelise olümpiakomitee esimehele ja purjejahisportlastele:

- Iseseisva Eesti Vabariigi, IOC liikmesriigi, 40 aastane okupatsioon nõukogude armee poolt;
- KGB terrorirezhiim ja olulisemate inimõiguste puudumine (illegaalsed arreteerimised, läbiotsimised, range tsensuur, üldine taganuhkimine, õige informatsiooni puudumine, võimatus oma soovi kohaselt maalt lahkuda);
- intensivne venestamine eestlaste rahvuslike huvi arvel (näiteks moodustavad vene sisserändajad enam kui poole Tallinna elanike arvust);
- Eesti loodusvarade tohutu ekspluateerimine ja otsene röövimine Moskva bürokraatia huvides; Eesti looduse kuritegelik pollutsioon hoolimatu industrialiseerimisega, juhitud üle-tsentraliseeritud plaanisüsteemist;
- Eesti muutmine tohutuks sõjaliseks tugipunktiks kümnete tuhandete nõukogude sõdurite ja sadade Lääne-Euroopa vastu suunatud rakettidega aatomiallveelaevad, statsioneeritud Paldiski mereväesadamas ja reostamas Balti merd; strateegiliste pommilennukite baasid.

Säärane relvastatud ühikute kontsentratsioon pole mitte ainult tõsiseks ähvarduseks Euroopa riikidele, vaid ohustab ka kogu eesti rahva eksistentsi sõjalise konflikti korral.

KITSENDUSED

Või kas Te juhtute teadma, et:

- alates 1944 aastast ei saa ükski eraisik vabalt sõita Eesti rannavetes (väljaarvatud kalurid ja meremehed riigi poolt omatud laevadel, kes käivad läbi rangest politilisest kontrollist enne kui neile antakse vastavad eriload);
- alates 1944. a-st on eestlastel keelatud minna nende oma sünnimaa rannikupiirkonda (välja arvatud mõned avalikkusele avatud rannad), missugused on Moskva asutuste poolt kuulutatud sõjalisteks piirkon-

(Järg. lk. 8)

USA saadik Rootsis:

„Eesti elab alati..."

NEW YORK (M. E.) — Mag. J. Simonson sai Eesti Rahvuskomitee USA-s esimehena Stokholmis Ühendriikide suursaadikult Rodney Kennedy-Minott' üllatava kirja, milles viimane kirjeldab oma ainulaadset elamust ja eestlasi hindavat vaimustust ühenduses ESTO-80 pidustustega Rootsi pealinnas. Ta kirjutab:

„Armas hr. Simonson, juulikuu 5—13 nädalal oli mul nauding jälgida ja külalisena osa võtta minu elu ühest värvirikkamast, erutavast ja hingelisi tundeid liigutavast elamusest. Ma mõtlen selles Stokholmis asetleidnud ESTO-80-le.

Kui uhke peate teie olema oma esivanematelt pärandatud rikkale kultuurile ja pikalt helisevale ajaloole! Ma olin uhke, et tuhat eesti-ameeriklast tulid omal kulul siia, et võtta osa rongkäigust ja pidustuste-programmist. Iga ettekanne oli ülimalt meeldiv. Kõige enam olin ma liigutatud olla tunnistajaks kui palju tähendab vabadus eestlastele, kes ilmselt ei ole kaotanud selle põhimõtte tundeid.

Eesti elab alati kui ESTO-80 on osutiks kuidas on ta laste tunded, kuigi tuhandetel neist ei ole olnud võimalust külastada nende esivanemate põlis-kodumaad.

Ma olen uhke, et Ühendriigid omavad nii palju eestlasi kui oma kodanikke. Ma olen uhke, et neist nii palju tuli siia Stokholmi. Ma olen uhke, et USA ikka tunnustab Eesti Vabariiki ja ma olen uhke oma paljudele eestlasist sõpradele Rootsis, keda olen siin kohtanud ja tundma õppinud. Kõige siiramalt teie Rodney Kennedy-Minott."

EESTI SÕJAMEESTE KONGRESS STOKHOLMIS

STOKHOLM („Meie Elu" kaastööliselt) — Endiste eesti sõjameeste esindajad tulid Eesti Päevade ajal Stokholmis kokku 5. Ülemaailmseks Eesti Sõjaveteranide Kongressiks, mis peeti Eesti Majas asuvas „Scala" teatri saalis. Eesti Sõjameeste kongressist võttis osa üle saja Võitlejate Ühingute ja sõjaveteranide esindaja ja ühingute liikme.

Kongress algas Võitlejate Ühingute lippude defileega kongressi komandandi H. Pagi juhtimisel. Järgnes palvus peapiiskop K. Veemilt, kes meenutas esimese eesti sõjameeste kongressi tähtsust 1917. aastal ja palus Kõigevägevama õnnistust end. eesti Sõjameeste esindajate ülemaailmsele kokkutulekule.

Kongressi avasõna ütles Eesti Ohvitseride Kogu Rootsis esimees A. Ilves tervitades kongressi ja soovides kongressile esitatava resolutsiooni üksmeelset vastuvõtmist, et hoida meis hõõgumas vabaduse tuld.

Avakõne pidas Ülemaailmse Eesti Vabadusvõitlejate Keskuse esimees A. Jurs, öeldes et see kokkutulek on viiendaks Eesti sõjameeste kongressiks, millest kolm on toimunud välismaal. Meie sooviks on, et järgmise saaksime pidada juba vabal kodumaal. Meie Vabadusvõitluslikud aktsioonid ei anna praegu küll otsest tulemust, kuid nende tagajärjed selguvad hiljem. Kanada boikoteerib olümpiamänge ja Tallinna ei lähe Kanada esindajaid. Balti sõjameeste esindused Kanadas on koostöös ja poliitiliselt ei seisa me enam üksi.

Kongressi juhatajaiks valiti A. Jurs (Kanada), E. Kool (USA), V. Pärtel (Inglismaa), E. Bergman (L.-Saksamaa), J. Äro (Rootsi), sekretärideks A. Põldma ja O. Viirsoo Rootsi.

TERVITUSED

Järgnesid lühikesed tervitused erimaade organisatsioonide esindajailt. Inglismaa Eestlaste Ühingu Sõjameeste Koondise tervituse tõi V. Pärtel, USA Võitlejate Ühingute Liidu esimehe kol. Y. Ansoni tervituse kandis ette E. Kool, Kanada E.V.U. Liidu poolt tervitas H. Kore, Austraalia Võitlejate tervituse tõi R. Kalamäe, Saksamaa sõjainvaliidide poolt Arnold Ruus. Argentiina Rindevõitlejate Ühingult kirjalik tervitus milles märgiti, et neil on umbes 50 liiget.

Kongressi esimesele osale järgnesid referaadid. Teemal „USA sõjajõududest" kandis E. Kool ette kol. Y. Ansoni koostatud sisuka ülevaate NATO ja Varssavi pakti sõjajõudude vahekorrast. Varssavi pakti jõud on mõnel alal, eriti tankide arvulises osas, ülekaalus, kuid NATO jõud on varustatud parema tehnikaga ja võimelised Vene jõude kinni pidama.

Edasi kõneles mag. R. Piirvee (Kanada) „Teledektsioonist — tehiskehade ja satelliitide kasutamisest" ja Rootsi mereväe kapten Veljo Pärli „Rootsi kaitse korraldusest". Iga referaadi järele oli lühike mõtetevahetus.

RESOLUTSIOON

Järgnes Sõjameeste Kongressi resolutsiooni vastuvõtmine. Pärast lühikest mõtetevahetust mõnes redaktsioonilises küsimuses võeti resolutsioon ühel häälel vastu resolutsiooni komisjoni poolt esitatud sõnastuses. Resolutsiooni esimeses lõigus öeldakse, et Eesti Vabadusvõitlejate-sõjaveteranide peamiseks eesmärgiks on Eesti territooriumi vabastamine Nõukogude Liidu okupatsioonist ja selle sõjaväest ning Eesti Vabariigi taastamine, tuginedes rahvaste enesemääramise õigusele. (Resolutsiooni tekst avaldatud eraldi.)

Kongressi lõpuosas esitati lühiettekandeid mitmel alal. II maailmasõjast osavõtnud eesti väeosade ajaloomaterjalide kogumise tööst kõneles Jüri Remmelgas (Rootsi), Eesti Diviisi ajaloomaterjalide kogumisest Joh. Pedak (USA), lühiülevaate Auraamatu Komisjoni tööst andis A. Kurgvel, ajaleht „Võitleja" väljaandmise küsimustest esitas ülevaate majandusjuht H. Kivi, märkides, et „Võitleja" seisab kindlal majanduslikul alusel. Ajalehel on kindel tellijaskond ja toetuskaartidega on saadud toetusi, nii et ajalehe väljaandmine on kindlustatud.

Oli veel mõtetevahetusi, mille järele kongress lõppes kongressi juhataja lõppsõnaga ja võimsa Eesti hümniga.

Iraani shahh suri Kairos

Troonilt kukutatud Iraani Shahh suri pühapäeva hommikul Kairos 60 aasta vanuselt südamenõrkuse ja sisemise verejooksu tõttu. Ta oli vähihaige ja teinud läbi mitu operatsiooni. Teade shahhi surmast tõi Teherani tänavatele rõõmust tantsivad rahvahulgad, kuid üldiselt on arvamine, et see ei kergenda USA pantvangide olukorda.

Egiptus korraldas shahhile riiklikud matused, kuid riigipeadest võtab osa vaid president Anwar Sadat, sest teistest maadest neid ei sõida. USA on esindatud vaid kohaliku saadiku kaudu. Eraviisiliselt võtab matusest osa aga endine president Richard Nixon.

Nädalakroonika

JERUUSALEMM IISRAELI PEALINNAKS

Jeruusalemm kuulutati Iisraeli pealinnaks vaatamata USA ja teiste liitlaste ning kommunistlikkude maade vastuseisule. Iisraeli Parlament võttis otsuse vastu suure häälteenamusega.

42-aastane ameeriklanna kes on ülesse kasvatanud 21 last, registreeris sõjaväkke astumiseks. 16 on kasulapsed ja 2 nendest on veel praegu tema hooldusel. Kõige enam oli üllatanud sõjaväkke astumise soovist tema abikaasa.

Ontario valitsus saadab välja lähemal ajal broshüürid kõigile kodanikkudele kes on 65 a. ja vanemad. Selles on selgitatud valitsuse poolt möödunud aprillis väljakuulutatud uued tagasimaksu alused. Seadus näeb ette pensionäridele, kes maksavad kinnisvaramaksu või üüri, tagasimaksuna kuni $500.— Teistele on see ühtlase summana $50.—.

Venemaa on rauatööstuse poolest maailma esimene. Temale järgneb USA. Kõigil teiste materjalide tootmisel nagu vili, süsi ja puuvill on esikoht Ameerika Ühendriikide käes.

Egiptuse presidendi abikaasa Jihan Sadat teadis Kopenhaagenis ülemaailmsel naiste konevrentsil olles palestiinlaste kavatsusest teda röövida. Palestiina terroriorganisatsioonil oli kavatsus teda vahetada Iraani Shahhi vastu, kelle praeguseks peatuskohaks oli Egiptus, Seoses röövi kavatsusega on vangistatud 3 Rootsi kodanikku.

Lääneriigid lubavad ehitada Lääne-Saksamaal jälle lahinglaevu, kaasaarvatud aatomjõul töötavaid. Keeld oli maksev Teise maailmasõja lõpust. Samuti kaotati keeld allveelaevade ehitamise kohta.

12 aastane ukraina poiss, kes keeldus vanematega koos tagasiminemast N. Liitu, sai politilise põgeniku staatuse Ameerika Ühendriikides. Ta tuli Ameerikasse koos vanematega möödunud jaanuaris. Tema vanemad on aga nüüd pettunud Ameerika mandri elust ja otsustasid tagasi pöörduda kodumaale.

Ontario farmer jagas tasuta 1000 elusat kana, et ruumi teha uutele. Ta püüdis neid müüa kanasupi valmistamise vabrikutele, kuid need on ülekoormatud. Siis otsustas ta kanad tasuta anda soovijatele.

Õlipuuduse üle kurtmine venelaste poolt on lääneriikide petmiseks ja oma vallutamise õigustamiseks. Venemaa on teadaolevalt kõige suurem õli produtseeriv maa.

Katoliku usku vanglaõpetaja vallandati Washingtoni osariigis USA-s selle eest, et sai tasuta puhkusereisi gängsterite salaorganisatsiooni Mafiasse kuuluva vangi käest.

Kanada immigratsiooniametnikud sõidavad Peruusse intervjueerima 120 kuubalast, kes soovivad ümberasuda Kanadasse.

Ontario kõrgem kohus otsustas, et auto seadusevastase parkimise eest saadud trahvide eest on vastutav autoomanik ja mitte sõitja.

Ameerika presidendi vend Billy Carter andis oma maja vastutuseks temal võlgu oleva tulumaksu katteks. Summa suurus, mida Billy võlgneb, valitsusele ei ole teada.

„Meie Elu" toimetus ja talitus on suletud esmaspäeval, 4. augustil „Civic Holiday" puhul.

Maaväring Torontos

Pühapäeval veidi enne kl. 3 päeval tunti Torontos nõrka maavärisemist. Eriti oli see tunda kõrgete elamute ülemistel korrustel. Kuigi see põhjustas rohkesti järelpärimisi, ei tulnud teateid kahjustustest.

Maaväringu keskpunkt oli USA-s, Kentuckis, umbes 100 km Louisville-'ist ja selle tugevus loeti 5.1 Richter skaalal. Ontario jõudis väring nõrgal kujul ulatudes põhjasuunas kuni Barrie linnani. Ka USA-s ei olnud suuremaid kahjustusi.

„MEIE ELU" — „OUR LIFE" — Estonian Weekly.
Published by Estonian Publishing Co. Toronto Ltd., Estonian House, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada. M4K 2R6 — Tel. 466-0951

Toimetajad: H. Rebane ja S. Veidenbaum. Toimetaja New Yorgis B. Parming, 473 Luhmann Dr., New Milford, N.J., USA. Tel. (201) 262-0773.

„MEIE ELU" väljaandjaks on Eesti Kirjastus Kanadas. Asut. A. Weileri algatusel 1950.

„Meie Elu" toimetus ja talitus Eesti Majas, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6 Canada — Tel. 466-0951.

Tellimiste ja kuulutuste vastuvõtmine igal tööp., kl. 9 h. -5 p.l., esmasp. ja neljap. kl. 9 h.-8 õ. Laup. kl. 9 h.-1 p.l. Tellimishinnad: Kanadas — 1 a. $27.00, 6 k. $14.50, 3 k. $9.00. USA-sse — 1 a. $29.00 6 k. $15.50, 3 k. 9.50. Ülemeremaadesse: 1 a. $33.00, 6 k. $17.00, 3 k. $10.00. Kiripostilisa Kanadas: 1 a. $14.50, 6 k. $7.25. Kiri- ja lennupostilisa USA-sse: 1 a. $16.50, 6 k. $8.25 Lennupostilisa ülemeremaadesse: 1 a. $32.75, 6 k. $16.40.

Üksiknumber —.50¢.

Kuulutushinnad: 1 toll ühel veerul: esiküljel $4.00, tekstis $3.75, kuulutuste küljel $3.50.

STOKHOLMI PÄEVAD

ESTO-80 pidustused Stokholmis on sedapuhku läbi ja üle maailma saabunud osavõtjad on suuremalt osalt koju jõudnud. Ja nagu näib, kõige paremate mälestustega. Rootsi seltskonnategelased võtsid nende päevadega endale suure vastutuse, kuid viisid need ka suurepäraselt läbi. Üksik posti pandud kaart teatas: „Eesti Päevad on fantastilised". Kuid nii on ka ajalehtedele antud aruandeis ainult kiitust leida. Õnnitlus sealseile korraldajaile!

Paistab, et ka korralduste teostuse üldilme oli imposantne ja sujuv. Sini-must-valges lipuehtes Rootsi pealinn ja kuni 25 tuhande osavõtjani küündiv rongkäik pidi kõikidele silma paistma ja ka paistis. Stokholmi päevad äratasid tähelepanu mitmete maade ajakirjanduses, rääkimata rootsikeelsetest lehtedest ja ka eestikeelsetest väljaannetest.

Eestlasi Rootsis on aastakümnetega tundma õpitud ja neid hinnatakse. Ametliku tunnustuse eestlaste osatähtsusele andis isegi Rootsi valitsuse liige. Eesti laul kõlas kaunilt kooridelt ja vabadustnõudvad resolutsioonid olid hästi koostatud ja viidi rahva hulka. Neis kinnitati ühtekuuluvust eesti rahvaga kodumaal ja seda tehti kõikidelt mandritelt ja maadelt kogunenud eestlaste nimel. Isegi väliskülalisi sütitasid päevade sündmused niivõrd, et ka nende poolt nõuti eesti rahvale vabadust ja iseseisvust ja seda kohe.

ESTO '80 Rootsis oli vaimselt suunatud ühtekuuluvuse märgina ka kodumaa eestlastele, keda peagu samal ajal sunniti ulatuslikku üldlaulupidu pidama Tallinnas Eesti Vabariigi 40. aastapäeva okupeerimise tähistamiseks. Kuigi sunnitud ja ebameeldival eesmärgil paistis, et ka rahvahulgad kodumaal elasid oma rahvuslikku vaimustust: G. Ernesaksa „Mu isamaa on minu arm" lauldi pisarsilmil. Nii lauldi ka Tallinnas siiski isamaale ja mitte okupantidele.

★

Kuid märkimisväärne on ka, et Stokholmi ilmus tuhandeid eestlasi kaugetest maadest ja trotsides suuri kulusid. Esiteks on eesti rahval selleks kapitali. Kuid sõitis ka kapitalita inimesi, kes olid valmis oma panuse andma väheste säästuse arvel. Neid kõiki viis sinna rohkem vaimustus, huvi ja ühtekuuluvus, kui raha.

ESTO '80 näitas, et vaatamata kartustele, eesti vaim ja ühistunne ikka veel elab ja on valmis laulma oma kodumaale või kas üle Läänemere lainete. Võibolla on just teadmise uuendus sarnaste kogunemiste suurimaks väärtuseks. See uuendab usku oma sisetundeisse ja see julgustab uuesti mõtlema järgmistele eesti päevadele. Kui neid nüüd suvatsetakse korraldada maailma teisel poolel — Austraalias, siis pärast Stokholmi teame, et meie maakera on imeväike ja meie rahvas oma arvulises piiratuses omab suure vaimu, mille abil suudetakse ületada igasugused kaugused ja majanduslikud kulud.

Kas ei ole see kõik ime, milles väljendub meie rahvuskultuur meie rahvusgruppide vahel, keda üksteisest lahutavad aastakümned ja tuhanded miilid, võõrad mandrid ja ookeanid. Kõik see ei loe midagi. Kui tullakse kokku, siis on tuhandeil õigetes värvides rahvarõivad seljas. Siis asutakse ühiselt laululavale ja lauldakse ühises kooris ükskõik millise maa dirigendi taktikepi järgi. Ning lõpuks tullakse kokku ja võimeldakse ühises rütmis ja stiilis.

Ning üle kõige lehvib meie rahvuslipp sini-must-valge. See on meie rahvuskultuur ja identsus teiste rahvaste hulgas. Seda on rohkem, kui mõnelgi teisel rahval. Seda on nähtud ja tunnustatud. Kuid seda ei saa ka tulevikus unarusse jätta.

V.

VIIENDA EESTI SÕJAMEESTE KONGRESSI RESOLUTSIOON

☆ Eesti vabadusvõitlejate-sõjaveteranide peamiseks eesmärgiks on Eesti territooriumi vabastamine Nõukogude Liidu okupatsioonist ja selle sõjaväest ning Eesti Vabariigi taastamine, tuginedes rahvaste enesemääramise õigusele.

☆ Eesti vabadusvõitlejate-sõjaveteranide omavahelist ühtekuuluvust väljendab organisatoorsel alusel globaalselt süvenev koostöö. Samuti teenib meie eesmärke sõprussidemete süvendamine asukohamaade kui ka teiste maade sõjameestega ja nende organisatsioonidega, aga ka kõigi antikommunistlike organisatsioonide toetamine, kelle püüdlusteks on rahvaste vabastamine kommunistlikust diktatuurist.

☆ Eesti vabadusvõitlejate-sõjaveteranide ülesandeks on toetada igati Eesti keele ja kultuuri säilitamist ja arendamist, eriti meie noorsoo rahvuslikul kasvatamisel, selgitades neile ka vajadust kõrgema sõjaväelise hariduse taotlemiseks.

☆ Eesti vabadusvõitlejate-sõjaveteranide kohuseks on aktiivne osavõtt demokraatlikul alusel organiseeritud rahvuslikust elust ja tegevusest, toetades seejuures E. V. seaduslikke esindajaid või eestlaskonna esindajaid asukohamaades ja rahva poolt valitud Eesti keskorganisatsioone nende tegevuses.

☆ Eesti vabadusvõitlejatesõjaveteranide ülesandeks on informeerida maailma avalikkust meie kodumaal okupatsioonivõimude poolt teostatavast venestamisest, eesti rahva füüsilisest hävitamisest ja inimõiguste rikkumisest; võidelda kommunistliku võimuga suhtlemise vastu, samuti paljastada kommunistliku infiltratsiooni olemust ja hädaohtu ning kaudset õõnestustööd ja propagandat.

Eesti vabadusvõitlejate-sõjaveteranide kongressi resolutsiooni komisjon: August Jurs (Kanada), Endel Kool (USA), Väino Pärtel (Inglismaa), Edgar Bergman (L.-Saksamaa), Kalju Linde (Adelaide — Austraalia), Rudolf Käärd (Sydney — Austraalia), Aleksander Ilves (Rootsi), Valter Soo (Rootsi), Raivo Kalamäe (Sydney — Austraalia), Helmut Pagi (R), Väino Esken (Koomepoisid — Rootsi), Johannes Aro (Rootsi).

Stokholm, 6. juuli 1980. a.

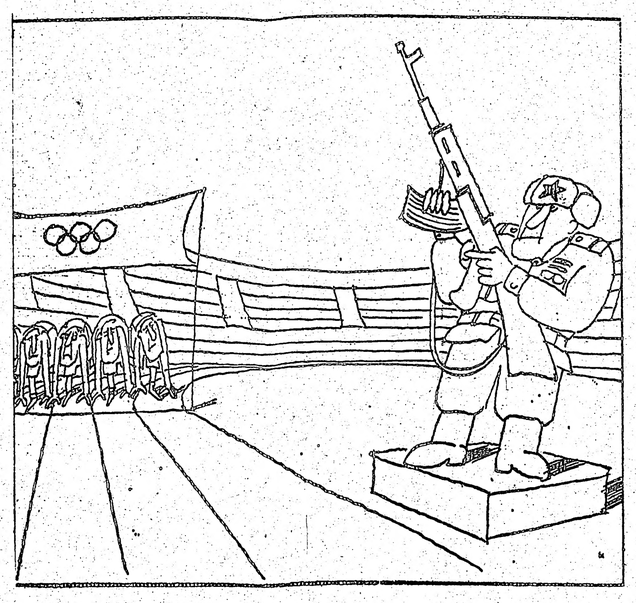

Stardipaugud Moskvas

VENELASED MOSKVAS TÄIDAVAD PLAANI KULDMEDALITEGA

Venelastel on kerge ehtida end kuldmedalitega, sest olümpiamängudest ei võta osa paremad spordimaad nagu Ameerika Ühendriigid, Kanada, Lääne-Saksamaa ja Jaapan. Osa võtvad Aafrika riigid ei ole võimelised võistlema vene elukutseliste sportlaste vastu.

Olümpiaadi alguseks oli Moskva eraldatud Venemaast. Pealinna pääseb vaid erilubadega ja läbi tiheda kontrolli. Selleks on rakendatud harilik politsei ja KGB kõrval veel suurel arvul sõjaväeüksusi. Välismaade lennuliinidele ei antud maandumise lubasid Moskvasse, põhjendades seda julgeoleku probleemidega. Linn ise oli, või vähemalt see osa, mida välisajakirjanikud näevad, on saanud „uue kuue".

Juba kaua aega tagasi algas värvimine ja puhastamine. Selleks kasutati „vabatahtlikku" tööjõudu ja kui sellest veel ei jatkunud siis sõjaväge. Vene valitsus arvas tundvat läänеriike ja ei uskunud boikoti teostumist. Ameerika Ühendriikide boikotile järgnesid teised lääneriikide spordimaad ja seetõttu olümpiaadist osavõtvaid riike on vähem kui kunagi varem.

KULDMEDALID VENELASTELE

Mängud, millega Venemaa tahtis hiilata kogu maailma ees, on kaotanud palju oma rahvusvahelisest tähtsusest, sest enamik osavõtjaid ei oma spordimaailmas mingit tähtsust. Kõik see on võimaldanud venelastel kokku korjata kotitäis kuldmedaleid, mida nad kõigi riikide osavõtul kunagi saanud ei oleks.
Teisel kohal on Ida-Saksamaa ja kolmandal Ungari. Samuti on venelased saanud hulk hõbe ja pronksmedaleid. Plaani täitmisega peaksid parteibossid rahul olema, kui kahjuks ei ole see nii.

Rumeenia naisvõimleja Nadja Comanec'il vähendati võidupunkte Yuri Titovi korraldusel ja seega sai kuldmedali venelanna. Vahekohtunikud olid otsustanud rumeenlanna kasuks, kuid nende otsus tühistati.

Sellele järgnes omavaheline sõnasõda, mis kestis peaaegu pool tundi. Vene televiisioni vaatajad seda ei näinud, kuna saated katkestati selleks ajaks. Rumeenia valitsus andis sportlastele korralduse kojusõiduks. Nii ühines boikotiga veel üks riik, kuigi eripõhjustel.

Sportlasi ja ajakirjanikke pahandab alaline läbiotsimine ja kontroll. Seda põhjendatakse julgeoleku motiividega. Põhjust atentaatideks ei peaks aga olema, kuna Yasser Arafat kelle palestiina terroristid mõrvasid 11 Iisraeli sportlast Müncheni Olümpiaadil, on kutsutud aukülaliseks Moskvasse ja liigub alaliselt sportlaste keskel.

Vene sõjaväe kohalolek olümpiastaadionil ja selle ümbruses, samuti rohkearvuline vormis ja eririides politsei jätab enam sõjalaagri kui olümpiaadi mulje, kus erirahvused ja maad sportlikul alal ausas võistluses kohtuvad.

Kõike seda on püütud leevendada venelaste poolt sellega, et toidud ja joogid mis lääneriikide sportlastel igapäevased, on ka Moskvas saadaval. Coca-Cola on müügil igalpool.

Venelased ei uskunud olümpiaboikoti teostumist. Ettevalmistuste osas ei oldud kitsi inimjõuga, ega rahaga ja rohke välisvaluuta saamise lootuses varustati südalinna hotellid ja ärid kauba ja toiduainetega millest harilik nõukogude inimene ei oska unistadagi. Pettumuse on valmistanud ka olümpiapääsmete müük. Mitmel maal on müüdud vaid 10% ettenähtud kogusest.

ÄRI DOLLARITEGA

Seega majanduslikult ei suudeta plaani täita. Seda teevad vaid mustaturu kaubitsejad kelleks on taksijuhid, kellnerid ja teised kellel on võimalusi turistidega kohtuda.

Vene ametlikuks rahakursiks on 1 rubla — 1.50 ameerika dollari vastu. Mustaturu hinnaks on aga 2 rubla 1 dollari eest. Harilikud inimesed püüavad dollareid saada niipalju kui võimalik, et neid hiljem kasutada dollaripoodides sisseostude tegemiseks. Vahetustegevuse piiramiseks on KGB poolt rakendatud hulk salaagente ja muutunud see ohtlikuks.

Et elu ja kord Venemaal on teistsugune kui Lääne, seda said kogeda hiljuti mitmed lääne ajakirjanikud. Kuigi neid varem hoiatati, et nad tohivad kirjutada ainult spordist, ei võtnud nad nähtavasti seda tõsiselt. Kui üks Itaalia homoseksuaal protestis omasuguste vangistamise vastu Moskvas, siis ruttasid mõned ajakirjanikud kohale. Kuid nad kogesid varsti, et vabaduse mõiste Venemaal ja Lääneriikides ei ole sama. Nad vangistati ja ähvardati mahalaskmisega, kui peaksid kõrvale kalduma oma liinist. Kõik väljasaadetavad kirjad ja telefonikõned on rangelt tsenseeritud. Filmide ilmutamine toimub lääneajakirjanikele selleks ettenähtud KGB laboratooris.

Isiklikku ilmutamist, mida suurem osa neist läänes teeb, ei lubata, põhjendades seda tuleohuga.

Hans Kivi

50 MIILI TORONTOST — LÕUNAPOOL BARRIE
Lake Simcoe ilusal läänekaldal aasta ringi avatud
SAVANNAH LODGE
SUREPÄRANE TOIT — SÕBRALIK MILJÖÖ — PAADID — KALASTUS — ILUS RAND JA PUHAS VESI UJUMISEKS. SUVEL VEESUUSATAMINE, TALVEL JÄÄL KALASTAMINE JA LUMESAANIDE KASUTAMISE VÕIMALUSED
TANTS IGAL LAUPÄEVA ÕHTUL ORKESTRI SAATEL
PÜHAD ★ PUHKUS ★ VÄLJASÕIT
KÜLASTAGE JA KASUTAGE
SAVANNAH LODGE
ALCONA BEACH, STROUD, ONTARIO
Tel. (705) 436-3005, või Torontos
(419) 924-7651 küsida Peter
Sõiduks kasutada Hwy 400, ära pöörata Innisfil Beach Rd. East.

Läti äri
Downtown Wools Arts & Crafts
9 Queen St. E. Toronto (Yonge juures) — Tel. 368-5011
Meil on rikkalikus valikus importeeritud lõngu. Sobivad varrastel ja kangastelgedel kudumiseks, põimimiseks, heegeldamiseks, tikkimiseks ja sõlmimiseks (macrame).
SKANDINAAVIAST HUVITAVAID MATERJALE KÄSITÖÖKS MUSTRIGA ★ Kanvaa mitmes värvis ★ SOODSAD HINNAD.
Avatud: esmasp.,—kolmap. 9—6, neljap., reedel 9—8, laup. 9.30—4.
Meie teine äri: 674 Broadview Ave. Tor. — Tel. 469-2005, kell 3—5 p.l.

ESTO kommentaar

ARUSAAMATUS AUPEAKONSUL ILMAR HEINSOO EESTI PÄEVADELE KUTSUMISEGA

Torontos oldi mõnda aega enne Eesti Päevi teadmatuses, kas aupeakonsul I. Heinsoo saab Eesti Päevadele sõita või mitte. Eesti Päevade esimehe R. Norvelli Torontos viibides oli temaga kõnelus, et Eesti Päevade Peakomitee saadab I. Heinsoole vastava ametliku kutse. See kutse jäi aga tulemata. Alles EKN esimehe kirja ja telefonikõne järele tuli Eesti Päevade Peakomitee esimehelt juuni lõpupoolel I. Heinsoole telefoniline kutse, tulla Eesti Päevade aukolleegiumi liikmena Eesti Päevadele. Siis oli aga I. Heinsool hilja sõitu korraldada, ja ta jäi Eesti Päevadele minemata.

Hiljem võis „Eesti Päevalehest" lugeda, et ESTO '80 Peakomitee koosolekul 18. juunil valiti täiendavalt Eesti Päevade aukolleegiumi liikmeks Eesti Vabariigi peakonsul USA-s Ernst Jaakson ja E. V. aupeakonsul Kanadas Ilmar Heinsoo. Miks Eesti Vabariigi esindajad USA-s ja Kanadas, kust tulid suuremad hulgad eestlasi ESTO'le, alles nii hilja Eesti Päevade aukülaliste hulka arvati, jäi USA ja Kanada eestlaste esindajaile ESTO '80-el arusaamatuks.

KONTROVERSIAALNE VÄLJAPANEK NOORTE NAITUSEL

Eesti Päevade esimestel päevadel tekitas Stokholmis ärevaid reageerimisi üks omapärane väljapanek noorte kunstinäitusel Linnateatri ruumis. Tegemist oli Vabariigi presidendi K. Pätsi pildi suurenduse väljapanek näituseruumi põrandal, kus igaüks võis pildile peale astuda. K. Pätsi pildile oli punane käsi peale maalitud ja juures oli ka selgitav lause — nii rõhuvad venelased Eesti rahvast, seda seletust aga üleminejad ei märganudki.

K. Pätsi pildi jalge alla asetamine ärritas mitmeid näituse külastajaid ja üks proua viis pildi ära läheduses asuvasse Eesti Majja. Näituse korraldajad olid varsi järele ja K. Pätsi pilt punase käejärjega viidi näituse põrandale tagasi. Hiljem korraldajad tõmbasid siiski pildile nööri ümber, nii et ei saadud peale astuda.

Näituse korraldajate juures käisid mõned ka protesteerimas pildi paigutuse pärast, kuid pilt jäeti siiski näituse põrandale.

Noorte näituse korraldajaks oli J. Kikerpuu ja väljapaneku autoriks arvati kunstnik Luik'i.

„MEIE ROOTSIS TEEME MÕNDA ASJA OMAMOODI"

ESTO '80 korralduslikus osas oli Torontos ja Baltimore's toimunud ülemaailmsete Eesti Päevadega võrreldes nii mõnedki erinevused, mis silma paistsid. Üks omapärasusi oli Eesti Päevade ametlik avamine kahes kohas, kusjuures arusaamatuks jäi, missugune oli õieti ametlik avamine.

Eesti Päevad algasid väljakuulutatud kava kohaselt pühapäeval, 6. juulil avamisega Rootsi sotsiaalministri Karin Söderi poolt. Tegelikult avati aga Eesti Päevad laupäeval, 5. juulil „Vikerkaare" skautide-gaidide maailmalaagris Eesti Päevade esimehe Richard Norvelli poolt, kes veel eriti rõhutas, et see seal on see õige avamine, toimudes eestlastele kuuluval maapinnal. Ka maade esindajate tervitused Eesti Päevadele lasti öelda „Vikerkaare" laagris toimunud avamisel, kus olid skautlik noorus ning noorte vanemad ja sõbrad. Teisel ametlikul avamisel Stokholmis, mis toimus tuhandete eestlaste osavõtul Rootsi valitsuse esindaja poolt, mingeid tervitusi maade esindajate poolt ei olnud. Kui sellest ja mõnest muust protokollilisest küsimusest korraldajatega kõneldi, vastas üks juhtiv korraldaja „Meie Rootsis teeme mõnda asja omamoodi".

LIPPUDE AKTSIOONI VÕIMAS PROPAGANDALINE EFEKT

ESTO '80 pidustustel Stokholmis jättis eestlastele võimsa mulje Eesti lippude massilise väljapanekuga saavutatud rahvuslik efekt. Suurtel Eesti lippudel, mis lehvisid Stokholmi linna lipumastidel paljudes ametlikes kohtades, oli loa saamiseks küll väike ESTO '80 märk nurgal, kuid see ei seganud sügavat üldmuljet.

Lippude massilikuks väljapanekuks korraldati eriline lipuaktsioon ja kohalikud eestlased reageerisid sellele väga elavalt. Seetõttu saadi mitusada lippu välja panna. Pärast ESTO't saavad lippude aktsioonist osavõtjad omale tagasi mälestuseks ühe lipu.

Eesti lippude aktsiooniga saavutati Eesti Päevadel suur rahvuspropagandaline efekt. Hulgiliste Eesti lippude lehvimisega kõigis tähtsamais keskusis oli selge, et eestlased olid Eesti Päevade ajaks täielikult vallutanud Stokholmi.

Majanduselu

MINIMAALNE KAOTUSTE PERIOOD BÖRSIL

Veel mõned aastad tagasi valitses börsil olukord, kus statistika järgi oli seal mängijatest 95% kaotajad ja 5% võitjad. Siis järsku muutus olukord vastupidiseks.

Põhjuseks oli õli ja kulla hinna kiire tõus, inflatsioon ja teataval määral avaldas ka oma mõju liberaalide tuikuma tikkuv pillav poliitika, mis nõudis olulisi muudatusi positiivsema majanduselu suunas.

Aktsiate kiire tõus omas pideva ja stabiilse iseloomu. Aeg suuremate summade investeerimiseks börsile muutus soodsaks. Kaotuse kartus oli nüüd elimineerunud ja koguni kaugemas tuleviku perspektiivis.

Igaüks, kes seda olukorda analüüsis, tuli kohe arusaamisele, et õli hinnal Kanadas on vaid üks tee ja see on tõusutee, mida mööda vältimatult sammuvad ka õliaktsiate hinnad.

Kui praegu Albertale maksetakse õli eest pool hinda ja kingitakse seda Quebec'ile, siis on sellel röövmajanduse maik juures ja kestvat olukorda sellele ei saa eelistada.

Tahetakse Kanadas säilitada olukorda, kus tass kohvi maksab 35 ja liiter bensiini 25 centi, siis peavad küll Quebec'i parashütistid välkrünnakuga vallutama Alberta õliallikad, muidu ei lõppe tüli ega õlihinna tõus.

Börs reageeris tekkinud muudatustele kiirelt ja lõi olukorra, mida keegi ei mõistnud ette arvestada. Kui näiteks siis, kui Falconbridge Nickeli aktsia maksis 15 dollarit ja Dome Pet. $9.00, oleks üks $100.000 investeeringuga mees võtnud omale puhkuse ja läinud paariks aastaks Aafrikasse lõvijahile, siis oleks ta sealt tagasi tulles omanud nüüd ilusa nime „miljonär". Nimi, mille pärast nii paljud eestlased on oma elu ilusamaid päevi raisanud vaevarikkas võitluses, mida nüüd nii kergelt lõbusa lõvijahiga oleks võinud saavutada.

Aga, kes oli nii kaval, et mõistis seda väljamõtelda.

Tavalise börsireegli kohaselt müüdi aktsia siis, kui see tõusis 30% ja osteti tagasi, kui see langes 23%.

Ma tundsin ühte kolmeliikmelist investeerijate gruppi. Nemad, kui ostsid aktsia, lisasid sellele 30% juurde ja panid kohe müügile, lahtisele turule. Oli aktsia müüdud, võeti müügihinnast 23%maha ja jälle ostukorraldus lahtisele turule. Vahel müüdi aasta jooksul ühte aktsiat kolm korda ja sellega oli teenistust kapitalilt 100%. Selline vananenud praktika börsil kandus aga inertsi tõttu veel kauemat aega edasi. Paljud müüsid suures kasurõõmus oma portfelli tühjaks, enne kui arusaid, et enam ei ole kasuteguriks mitte 30%, vaid 300, 400, 500 ja isegi üle 1000%.

Sellist viga vist tegi igaüks ja maksis selle eest rahatrahvi.

Mina müüsin Dome Pet. oma arust kõrge kasuga, aga ostsin selle hiljem tagasi 30% kõrgemalt. Nüüd on sellele hind tõusnud 300% aga tema müüki ja mitte ka tema ostu ma ei soovita. Kes seda juba omab varasema hinnaga, sellel ei ole enam kunagi karta kahju, vaid ainult loota võidule võitu juurde. Kes teda aga ostab nüüd, peab arvestama sellega, et aktsia mis nii lühikese ajaga on tõusnud 1000%, võb väga kergelt langeda 50%. Pealegi ei maksa Dome Pet. dividenti ja sellega tooks tema hoidmine ainult kahju kahjule juurde.

Kergem on loobuda kasust, kui kannatada kaotust.

Kuigi äri börsil on soodne, siis algajal ei tasu hilinenud külalise kombel sinna ettevaatamatult sisse tormata. Kuidas seda äri startida väiksema riisikoga, sellekohta avaldan oma arvamise järgnevas artiklis.

A. Tiido

ELEKTRIK
Sisseseaded, uuendused ja parandused elumajades või ettevõtetes.
HALLING
Tel. 762-9190
Lic. E1044

EI MINGIT KOMPROMISSI KOMMUNISTIDEGA
K. Päts — 1918.

Apell Eestist:

ÄRGE TULGE OLÜMPIAREGATILE

Eesti Olümpiakomitee õigused tuleks taastada

— Eesti Olümpiakomiteel on veel tänaseni IOC de jure liikme staatus, vaatamata sellele, et ta esindajad 1940. a. lülitati välja nõukogude okupatsiooni tagajärjel, üteldakse okupeeritud Eestist rahvusvahelise olümpiakomitee esimehele lord Killanile ja kõigile purjejahisportlastele, kes kavatsevad osavõtta Tallinna olümpiaregatist, saadetud apellis. „Nüüd oleks aeg taastada Eesti Olümpiakomitee õigused IOC raames. Sama kehtib ka Läti ja Leedu olümpiakomiteede õiguste taasjalulesseadmise kohta."

Äsja vaba maailma eesti ajalehtedeni jõudnud apell, millele 2. märtsil 1980 alla kirjutatud — „Initsiatiivgrupp Eesti Olümpiakomitee õiguste taastamiseks", üteldakse, et samas piirkonnas Tallinna lahes, kus nüüd on märgitud purjetamismarsruudid „Alpha", „Bravo" ja „Charlie", seisid 17. juunil 1940 võõra võimu — Nõukogude Liidu — sõjalaevad, kahuritega suunatud linnale.

Igaühele on selge, et Eesti Vabariigi sovetiseerimisel polnud midagi ühist eesti rahva tahtega, vaid see tulenes ainuüksi välisest interventsioonist ja okupatsioonist.

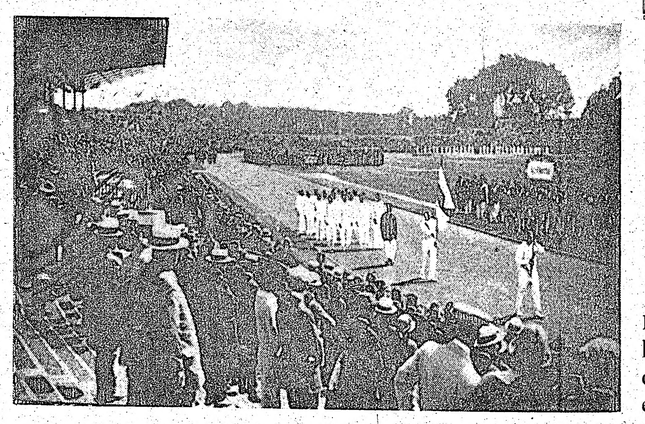

Eesti olümpiameeskond defileel Pariisi olümpiaadil 1924.

SILMAPAISTVAD OLÜMPIAMÄNGUDEL

Edasi üteldakse apellis:

Balti rahvad, vaatamata oma väga tagasihoidlikule rahvaarvule, on olümpiamängude ajaloos saavutanud silmapaistvat edu. Kui umbes pooled IOC 130-nest liikmesriigist pole saavutanud mingeid tulemusi olümpiaadidel, on Eesti-Läti-Leedu sportlased võitnud ligemale 100 olümpiamedalit, sealhulgas 13 individuaalset kuldmedalit (10 Eestile, 3 Lätile ja 1 Leedule). Need saavutused oleksid võinud olla veelgi paremad, kui Balti riikide olümpiakomiteed oleksid saanud jätkata oma normaalset tegevust — ilma poliitilise surveta — pärast 1940. a. okupatsiooni.

Eesti sportlased võtsid esmakordselt osa olümpiamängudest 1912 (Vene meeskonna koosseisus), kusjuures maadleja Martin Klein võitis hõbemedali.

Antverpeni olümpiaadiks oli Eesti saanud iseseisvaks riigiks. 1920 a. suvel asutati Eesti Rahvuslik Olümpiakomitee, ja vastav sooviavaldus saadeti Antverpeni mängude organisatsioonikomiteele, kuigi viimane kahtles (Eesti polnud sel ajal veel IOC liige), otsustati Eesti osavõtt jaatavalt. Pierre de Couberti isiklikku sekkumise läbi. Nii võisidki eesti sportlased 1920 võistelda iseseisva rahvusmeeskonnana.

See oli ka Antverpeni olümpiadil, kui Eesti sini-must-valge trikoloor esimest korda heisati olümpia lipuvardasse, et austada kuldmedalimeest, tõstesportlast Alfred Neulandi.

Ajavahemikus 1920—1936 võitsid eesti sportlased kokku 6 kuld-, 6 hõbe- ja 9 pronksmedalit. Kui arvestada olümpia tulemused ümber suhteliselt rahvaarvule, kuulus Eesti esimeste spordimaade hulka maailmas (teine koht 1928, esimene 1936).

Kolmekümnendate aastate lõpuks oli Eesti saavutanud ka maailma parima laskur-rahva kuulsuse. Kolmel sõjaeelsel aastal (1935, 1937 ja 1939) võitsid eesti laskurid kokku 16 maailmameistri-tiitlit, püstitades mitmeid maailmarekordeid.

TERROR OKUPATSIOONIDE AJAL

Teise maailmasõja ajal, alguses Nõukogude, siis natsistliku Saksamaa ja seejärgi taas Nõukogude okupatsioonide all, NKVD ja Gestapo terrori massküüditamiste ja ulatusliku põgenemise läbi läände kaotas Eesti 23% oma rahvast. Esimese nõukogude okupatsiooni (1940—41) ohvrite hulgas oli silmapaistvamaid eesti atleete, spordi-organisaator ja ajakirjanik H. Tammer (maailmameister tõstmises 1922, pronksmedalivõitja Pariisi olümpiaadil, Eesti olümpia delegatsiooni juht 1928 ja Eesti Rahvusl. Olümpiakomitee peasekretär 1936), samuti laskespordi maailmameistrid A. Liivik ja K. Vilberg. Kahekordne kuldmedalivõitja Berliini olümpiaadil K. Palusalu küüditati Siberi orjalaagrisse.

Eesti taasokupeerimine punaarmee poolt 1944 tõi eesti sportlastele kaasa sunniviisilise eemaljäämise Londoni olümpiaadist (Nõukogude Liit polnud siis veel IOC liige). Selle tulemusena kaotas maailma parimaid maadlejaid läbi aegade, Euroopa raskekaalu meister 1938, 1939 ja 1947 Johannes Kotkas võimaluse võita olümpiamedalit maailmameistrina.

Nüüdsest alates said eesti sportlased spordikarjäärile määravaks. Mitte ainult sportlikud saavutused, vaid ka nende sotsiaalne päritolu, poliitiline minevik, rahvas ja — eelkõige — alistumine kommunistlikule diktatuurile ja ideoloogiale. Koos teiste Nõukogude Liidu minoriteetidega on eesti sportlased pidevalt kannatanud sotsiaalse, ideoloogilise ja rahvuslikku diskrimineerimise all.

HEINO LIPU TRAAGIKA

Suurima eesti sportlase Heino Lipu traagiline lugu on vaid üheks paljude teiste hulgas: NSVL 13-kordsel meistril ja 12-kordsel rekordimehel (kümnevõistlus ja kettaheide) ei lubatud kunagi võistelda väljaspool raudeesriiet, kuna KGB ei pidanud tema sosiaalset päritolu ja poliitilist lojaalsust küllaldaseks. Nii juhtus, et kui Bob Mathias võitis kümnevõistluses kuldmedali 7139 punktiga Londonis, saavutas Heino Lipp 7544 punkti Tartus ja kuu aega hiljem 7780 punkti, tulles Nõuk. Liidu meistriks Harkovis.

Lubatagu meenutada Heino Lipu juhtumit mõnedele lääne sportlastele, kes kavatsevad boikoteerida Moskva olümpiaadi oma isiklike ambitsioonide vastaselt. H. Lipul polnud isegi võimalust alternatiivseks rahvusvaheliseks võistluseks, rääkimata võimalusest protesteerida või kõrvale hoigelda valitsuse käsu täitmisest. Säärased aktsioonid oleksid mitte ainult ta vangistamise, vaid nime kustutamise nõukogude sporditabelist; isik, kes langeb ebasoosingusse nõukogude rezhiimi juures, lakkab lihtsalt eksisteerimast avalikkuse jaoks ühegi võimaluseta avaldada oma seisukohti või ennast kaitsta.

SPORTLASED RIIGI OMAND

Eesti ja eesti sportlaste saatus nõukogude ülemvõimu all näitab selgesti vajalikkust boikoteerida Moskva olümpiaadi mitte ainuüksi nõukogude invasiooni pärast Afganistanis. Seda vajadust õigustab ka Baltikumi okupeerimine Nõuk. Liidu poolt 1940. Seda tingib ka reformistlike püüete mahasurumine Ungaris ja Tshehhoslovakias, samuti nõukogude võimukandjate äärmisest hoolimatusest isiku väärikuse ja inimõiguste vastu. Mis puutub sportlastesse, siis pole neil Nõuk. Liidus mingeid õigusi esineda indiviididena (kui pidada silmas olümpiamängude ühte keskkemat printsiipi).

Sportlasi koheldakse nii nagu oleksid nad totalitaarse riigi omandus: selle huvisid ja poliitikat neid oodatakse esindavat, sõltumata kuludest ja moraalseist kaalutlusist (märgitagu näiteks Ludmilla Belousova ja Oleg Protogogovi juhtumeid, kus nõukogude parteifunktsionäärid nõudsid neilt kirjalikku kohustust võita kuldmedalid iga hinna eest — et tuua kuulsust sotsialistlikule riigile).

Mis puutub spordi ja poliitika vahekordadesse, siis teame kõik väga hästi, et tänapäeval sporti kasutatakse võimsa instrumendina valitsuse prestiishi, ideoloogilise propaganda, shovinismi ja äritegemise huvides. See kehtib eriti diktatuuride ja totalitaarsete rezhiimide puhul, kellel oma põhiolemuse poolest on kalduvus lõigata eeliseid spordist (samuti kui ka kunstist, muusikast ja teistest populaarseimaist ja atraktiivsemaist inimlikest saavutusist), et tähelepanu kõrvale juhtida oma agressiivsest ja surveavaldauslikust tegevusest või et kamofleerida mõningaid ebainimlikke külgi oma ühiskonnas.

Riigi poolt omatud ja suunatud idakoletise spordigladiaatorite fenomenaalsete sportlike saavutuste kulul on selle kommunistliku riigi äärmiselt ebapopulaarne ja toores rezhiim suutnud parandada oma ebameeldivat mainet, kergendada rahvusvahelist isolatsiooni ja isegi võita teatud sümpaatiat läänemaise avalikkuse juures.

MOSKVA PROPAGANDA OLÜMPIAGA

Tulles põhimõtteliste vastuvaidlustе juurde Moskva olümpiaadile vaadelgem vaid ühte dokumenti, mis kannab pealkirja „Soovitused agitaatoreile ja propaganda-töötajaile seoses 1980. a. olümpiamängudega Moskvas" (dateeritud juulis 1977). Allpealkirja „Propagandatöö välismaal" all võib lugeda järgmist: „1980. a. olümpiamängude korraldamisel Moskvas on suur poliitiline tähtsus kogu progressiivsele inimkonnale. On seepärast äärmiselt tähtis organiseerida otstarvekohast propagandat võõrastes maades, see peab ekspooneerima — seoses Moskva olümpiaadiga — NLKP ja teiste kommunistlike sise- ja välispoliitika ja demonstreerima nõukogude elulaadi, samuti sotsialismi üleolekut kapitalismist, NSVL ja teiste sotsialistlike maade saavutusi kõigil aladel ning kommunismi ülesehitust . . ."

Tuginedes ülalmainitud argumentidele peame kahetsusega teatama, et meie saa öelda teretulemast Tallinna olümpiaregati osavõtjaile kehtivate ebanormaalsete ja ebaõiglaste asiolude juures. Loomulikult jääb Teie ja olümpia-purjejahisportlaste otsustada edasiste sammude suhtes. Kuna me pole peremehed omaenda kodus, ei saa me ka takistada Teie tulekut Eestisse. Kuid mida Teie ka ei otsustaks (lääne demokraatia tingimusis on Teil võimalus ka keelduda täitmast oma valitsuse otsuseid), ei tohiks Teie ka unustada, et Teie osavõtul Tallinna olümpiaregatist on tahes-tahtmata teatud objektiivseid konsekventse."

Kristjan Palusalu on 1936-nda aasta olümpiamängudel oma kahekuldmedaliga iseseisva eesti rahva uhkus. Pildil on ta rahvuslipu kandjaks Kadrioru staadioni uue tribüüni avamisel iseseisvuse ajal.

TERMOMEETRID
Celsius/Fahrenheit
$2.50 pluss O.S.T.
saadaval
„Meie Elu" talituses

TORONTO EESTI ÜHISPANK
958 Broadview Ave., Toronto, Ontario M4K 2R6
465-4650, 465-4659
Ühenduses on jõud
Pank avatud: Päeval 10:00—3:00 (esmasp.—reedeni)
Õhtul 5:30—8:00 (esmasp. ja neljap.)
LAENUD SOODSATEL TINGIMUSTEL KAASMAALASTELE
Informatsiooni saab pangast lahtioleku aegadel.
Kõik uued laenud on laenuvõtja surma puhul kindlustatud kuni $30,000 ulatuses ja jäädava töövõimetuse puhul kindlustatud kuni $10,000 ulatuses vastavalt kindlustuse tingimustele.

Teatrirahva kokkutulekul

REIN ANDRE MÕISTIS HUKKA ENDISTE SÕJAMEESTE JA POLITSEINIKE HALVUSTAMISE

STOKHOLM („Meie Elu" kaastööliselt) — Kõikide muude Esto ürituste seas toimus reede õhtul, 11. juulil ka teatrirahva kokkutulek Eesti Majas, kuhu kogunes 50—60 teatriinimest abikaasadega ja ka kirjanikke ja kaasavõetud sõpru. Heljo Mängel teatas, et Rein Andre olevat soovitanud lühikesi ettekandeid, mille abil saaks arutada meie pagulusteatrite päevaprobleeme. Stokholmi näitlejad aga arvasid, et aitab sellest, kui saab omavahel juttu ajada.

Need, kes olid sel päeval Stokholmi suurt hommikulehte „Dagens Nyheter" lehitsenud, leidsid sealt Ilmar Külveti poolt antud intervjuu oma näidendi ja Kanadas elunevate sõjaveteranide ja endiste politseinike kohta. — Toome selle vabas tõlkes:

Eesti Festival: Kontroversiaalne näidend emigrandiprobleemist.

Pärast 40 aastat maapagu löövad kodumaa kannatused jätkuvalt täies leegis lõkkele eksiileestlaste hulgas ümber maailma. Seda näitab näidend „Sild üle vee", mida Pinna-Stuudio grupp esitas Stadsteatris kolmapäeval ja neljapäeval ühenduses Esto-80-ga, eestlaste maailmafestivaliga.

Suur saal oli täidetud, kui eesriie avanes. Paljud publiku hulgast tulid Kanadast ja USA-st, kus näidend tekitas nii palju vastuseisu põgenike hulgas, et eesti ühiskond Torontos, Kanadas pole seda näha saanud.

Tormine hommik Eesti rannikul 1944. a. sügisel on tagapõhjaks draamale.

Kaks ohvitseri võitlevad ainsa vaba koha pärast põgenikepaadis. Paul lööb Vello paadist maha ja jõuab Rootsi. Ta abiellub Vello pruudi Helgaga, kes ootab juba last. Nad sõidavad Kanadasse, kus Paulist saab edukas insener. Ühel päeval tuleb üks Nõukogude Eesti turistidegrupp linna, üks neist turistidest on Vello, kes tahab oma tütart Lindat külastada.

Vello tulek vallandab rea sündmusi, mis lasevad paista midagi sellest vihkamisest ja kahtlustest, mida paljud põgenikeestlased tunnevad kodumaa võimukandjate ja nende vastu, keda arvatakse neid esindavat. Näidendis peegeldub ka karrikatuurne ja mitte tõetruu endassesulgumine emigrandielus.

— Mind on süüdistatud, et olen teinud sovetieestlase Vello liiga sümpaatseks, ohkab Ilmar Külvet, ajakirjanik, teatrikriitik ja näidendi autor.

— On ka üteldud, et üks eesti sõdur ei pea ennast niiviisi üleval, nagu nad teevad seda sissejuhatusstseenis.

— Torontos on sadakond ultrakonservatiivi, kelledest enamik on endised sõdurid ja politseinikud. Nad on mulle „peale hüpanud" ja neil on mõju Torontos.

Rootsis viis poleemika selleni, et grupp Torontost ja teised sümpatiseerijad katsusid kõrvaldada näidendit ESTO 80-ne repertuaarist.

— Mida ma tahan ütelda näidendiga, on et eestlased peavad hoidma kokku, muidu me läheme alla.

— Peab leiduma üks sild eestlaste vahel välismaadel, samuti nagu nende ja kaasmaalaste vahel kodumaal. See ei ole ju rahva süü, et seal on nõukogude rezhiim.

Külvet on harjunud vastuoksustega. Ta on kirjutanud ühe teise näidendi „Suletud aken", mis käsitab seda kopitanud õhkkonda, mida võib leida emigrandielus. Ka see näidend on põlu all Torontos.

★

Teatrirahva kokkutulekul ütles Rein Andre Kanada Eesti Teatri nimel tänu ja tunnustuse Teatritoimkonna esimehele Heino Annikule mitu aastat kestnud töö eest. Samuti suure tänu lavameistrile Nils Moritzale, kes eeskujuliku täpsusega juhtis lavastuse valgustust.

Edasi oma sõnavõtus mõistis Rein Andre hukka Kanada eestlaste, eriti aga endiste sõjameeste ja politseinike halvustamise. Ta rõhutas, et Kanada on üks vitaalsemaid eestlaste keskusi, kus rahvusliku töö tegijad ei saa mitte riigipalka, nagu see toimub Rootsis.

Ka ESTO idee sai alguse Kanadast. Kanada eestlased on oma isiklike annetusega kokku pannud raha, millega ehitati Eesti Majad, kirikud, koolid ja skautlaagrid. Sellised oma kaasmaalaste halvustamised võõra lugejaskonna ees on toored ja vastutustundetud. Seda enam, et asjaosaline püüab mitmel viisil Esto pidustustel kaasa teha.

ESTO spordivõistlustel

AUSTRAALIA PALLIMÄNGIJAD VÕIDUKAD

Spordivõistlused Ülemaailmsetel Eesti Päevadel Stokholmis kestsid terve nädala. Osavõtjaid oli keskmiselt ja publikut, nagu tavaliselt, vähevõitu.

Tennisvõistlustest võttis osa ligi 50 võistlejat kolmes klassis. Naistest tuli võitjaks Heli Kivilaht Torontost, võites finaalis Mai-Liis Teär'i, kes oli Esto „Miss Rootsi". Kolmandat ja neljandat kohta jagasid Leena Teär (Rootsi) ja Mari Buerkle (Rootsi). Meesteklassis võitis Kristjan Teär (Rootsi), teiseks jäi Madis Üürike (Rootsi) ja ka ülejäänud võitjad olid Rootsist, mõnede USA võistlejate kõrval.

Kergejõustikus võistles 40 võistlejat, neist enamus oli Rootsist, mõni Saksamaalt, Norrast, Austraaliast, USA-st ja 2 poissi Kanadast, nimelt Peter ja Hillar Sõrra'd, kes saavutasid hulk esikohti ja medaleid oma vanusegrupis. Eriti edukas oli 18-ne aastane Maie Pulst Saksamaalt, kelle tulemused olid: 100 m. 12.9 sek., kuulitõuge 14.22 m., kettaheide 45.51 m.

Võrkpallivõistlustel oli 8 meeskonda (neist 4 Rootsist) ja 4 naiskonda. Üldvõitjaks tuli Austraalia meeskond võites finaalis Stokholmi meeskonda 2:0, mängudega 15:13 ja 15:8. Kolmandat ja neljandat kohta jagasid Rootsi (Alingsås) ja USA meeskond. Naiste võrkpallis võitis samuti Austraalia, lüües finaalis Alingsås'i naiskonda 2:0. Kolmandaks tulid Kanada noored ja neljandaks Göteborgi naiskond.

Korvpalli finaalis Austraalia meeskond võitis Stokholmi 82:72. Kolmandaks jäi USA ja neljandaks Kanada. Nii saavutasid pallimängijaist Kanada poolel ainult tüdrukud medaleid, kuigi meesmängijad olid head.

Golfivõistlustel oli paarkümmend osavõtjat, neist suur enamus Rootsist, mõni Taanist, Kanadast ja mujalt.

Ujumisvõistlused jäeti vähese eelregistreerimise tõttu ära, kuigi võistlejaid oleks üksikuid mitmelt maalt olnud. Laskevõistlustel oli arvukalt osavõtjaid mitmeis klassis, neist edukad Kanadast olid Toomas Altosaar, Riki Tae, Arvo Tinits, Olaf Sõrra, Juta Metsala, Ellen Ruberg j.t.

Võrkpallureist olid Stokholmis mängimas Allan Luiker, Valdeko Novek, Hillar Heine, Paul Kako, Mark Kann, Martin Toomes, Andres Terts, Peter Pajos, Martin Vahtra, Lembit Jõgi, Toomas Ojasoo j.t. Naistest Maret Tae, Vivian ja Susan Holmberg, Aimi Ilves, Tiina Pajos j.t. Paljudel olid aga võistluste ajal võimlemise- ja rahvatantsuproovid.

Toimus ka spordijuhtide koosolek, millest osa võttis üle tosina spordi-tegelase igalt maalt esindajaga. Mälestati lahkunud sportlasi paguluses ja austati spordikuulsusi, nagu Ernst Idla, Willem Jansen, Jüri Lossmann, Agu Neo j.t. Arutati Eesti Sport Paguluses „Informatsiooni Keskuse tegevust, mida juhib Herb. Lääne Lakewoodis. Kuulati ära Reino Sepp'a ettekanne pagulusrekordite osas ja ülevaated teiste maade sporditegevusest.

Jalgpallivõistlusega laupäeval Göteborgi ja Stokholmi meeskondade vahel lõppesid põnevad välis-eestlaste maadevahelised võistlused, mis olid kestnud üle nädala väga eeskujuliku korraldusega headel väljakutel ja võimlates.

M. K.

Esto solistide kontsert

Stokholmi Rahvamaja (Folkets Husi) hiigel-kongressihall täitus 9. juuli õhtul peaaegu jäägitult üle maailma kokku tulnud eestlastest, et kaasa elada eesti muusika ettekandele hulga vokaal- ja instrumentaalsolistide esitamisel. Kava koostajate (Esto 80 muusikatoimkond ja Eesti Kultuuri Koondis) soovi anda läbilõiget eesti helitöödest laulus ja muusikas (soolopillid) eesti professionaalse heliloomingu algusest (Rudolf Tobias) kuni tänapäevani (Helve Saastok) võib lugeda õnnestunuks.

Esinejate rea avas lauluveteran ooperisolist tenor Aarne Viisimaa temale omase rutiiniga Mart Saare poolt rahvaluule sõnadele loodud kolme lauluga „Olin enne eide kodu", „Kiige katsumine" ja „Kosilaste kiitus". Klaveril saatis Harri Kiisk.

Järgnevalt kuulsime Hilma Nerep-Mossini kindlas esituses tänapäeva produktiivse helilooja Kaljo Raidi kaks klaveripala „Rondo" ja „Süidi nr. 1", alajaotusega: avalaul, ära viies ja paaride laul.

Senta Mõõk-Hallberg oma maheda aldiga esitas Eugen Kapi „Mets", Mart Saare „Mu viimne laul" ning Artur Kapi „Sa tulid" ja „Nõmmealik". Kolm esimest Juhan Liivi sõnadel, viimane Ernst Enno sõnadel.

Nüüd tuli üllatus, mida ajakirjanduses oli ette lubatud: lavale tuli Käbi Laretei, keda vastu võeti suure ovatsiooniga. Kunstnik ütles, et kuigi arst on tal kuni käe paranemiseni esinemise ära keelanud, ei saanud ta eemale jääda esinemisest sellel eestlaste suurpidustusel, pealegi olla ta saanud äsja pagulusse siirdunud ja Viinis elunevalt heliloojalt Arvo Pärtilt paar väikest, kuid väga huvitavat klaveripala-miniatuuri, mida tahab täna tutvustada kontsertpublikule. Mõlemad palad käsitavad Alina (arvatavasti helilooja tütar) haiguse ja terverkssaamisega seotud muusikalisi tundeavaldusi. Kunstniku poolt meisterlikult esitatud lihtsad palad, kutsusid esile suure kiiduavalduse, seda enam, et solist selgitas ka palade muusikalist ülesehitust.

Alfred Pisuke esitas viiulil Hilma Nerep-Mossini klaverisaates Arvo Pärdi „Peegel peeglis", Eugen Kapi „Nokturni" ja väikese ebaõnnega Eino Tambergi „Rondo".

Kava esimese poole lõpetas suure lavalise rutiiniga sopran Eva Wilson-Märtson (Saksamaalt), keda klaveril saatis Karl Bergemann. Solist esitas vähem kuuldud helilooja Gregor Heueri Anna Haava sõnadele loodud kaks laulu „Ainult sulle" ja „Sind ootan" ning vanameister Juhan Aaviku ajatu „Kojuigatsus" ja „Igatsuse laulu", mõlemad Ernst Enno sõnadel.

Peale vaheaega laulis metsosopran Anne-Mari Horm-Asker Ernst Enno sõnadele Artur Kapi viisistatud „Latvade kõne", inglise keeles Udo Kasemetsa „Kolm miniatuuri" (tõlkes): „Kuule laotusel", „Lesk lind see istus" ja „Kui mahedad hääled hääbuvad" (P.B. Shelley) ja lõpuks Artur Kapi „Kevadel" (Gustav Suitsu sõnad).

Järgnevalt esitas Ameerika mandril juba hästi tuntud noor eesti helilooja ja pianist Helve Sastok (kontserdi noorim esineja ja autor) Rudolf Tobiase „Mazurka" op. 10, nr. 3 ja enda „Klaverisonaadi nr. 1".

Suure ovatsiooni kutsus esile teise mees-solistina esinev bariton Avo Kittask (Kanada) kes toredas ja võimsas esituses laulis aaria Roman Toi loodud kantaadist „Mängumees" (rahvaluule), Evald Aava „Tervitus kevadele" (Henrik Visnapuu), Johannes Hiobi kantaadist „Jesaja kuulutamine" aaria „Trööstige minu rahvast" ja lõpuks Olavi aaria Evald Aava ooperist „Vikerlased" (Voldemar Loo sõnad). Klaveril saatis solisti Charles Kipper (Kanada).

Veelkordselt esines Alfred Pisuke, esitades viiulil Heino Elleri „Ballaadi" ja Eduard Oja Magatsitlite tantsu „Aeliita süidist". Klaveril Hilma Nerep-Mossin.

Sopran Lehti Aug laulis hingestatult Lembit Avessoni kaks laulu: Kalju Lepiku sõnadel loodud „Juba lõhnavad teed" ja Bernard Kangro sõnadele loodud „Kes see kõrge kuuse otsas" ja Juta aaria Evald Aava ooperist „Vikerlased". Klaveril Harri Kiisk.

Sisuka kontserdi lõpetas keelpillide kvartett koosseisus: Alfred Pisuke (I viiul), Martin Krooni (II viiul), Jaan Ader (viiola) ja Guido Vecchi (tshello), kes esitasid Rudolf Tobiase „Ööpala" keelpillide kvartetist nr. 2, c-moll ja Eduard Tubina äsja loodud „Keelpillide kvarteti eesti pillilugudele". (EPL/JO)

ESTO märkmik

RAHVUSLIK UHKUS LÕI LÕKKELE

Ülemaailmsetele Eesti Päevadele sõitjate kohvrite arv ja kaal ületas lubatud ülemmäära. „Air Canada" oli seda ette arvestanud ja lennukile rohkem kütteainet varunud. Võib öelda, et starditee pikkus Torontos vaevalt piisas õhku tõusmiseks. Siiski lennuk väljus ja maandus täpselt etteöeldud ajal. Toit oli maitsev ja baar joodi igast vedelikust kuivaks.

Pakkide arv ei olnud sugugi vähenenud Stokholmist tagasisõidul. Vaatamata Rootsi kallitele hindadele, oli paljudel rohkesti „mälestusesemeid" juurde muretsetud, mida andis tervel perekonnal lennuväljalt ära tassida.

Orkester „Kaja" instrumentide kaal oli 1500 naela, mis oli umbes kahekordne mängijate kaalule. Kastide arv ulatas üle 30. Kõigi selle kraami tõstmine ja toimetamine oli jäetud ühe orkestri liikme hoolde. Vastavalt kohapeal tehtud „Gallupile", poisid mängisid hästi ja sobivalt seltskonnale neli õhtut. Soome majas noorte „discol" täissaalile, reedel Sõduriõhtul ja laupäeva õhtul Rahvapeo „discol".

Kanada skautlik noorus müüs oma laagritelgid pärast „Vikerkaare" lõppu sama hinnaga, millega Kanadas ostetud. Erandi moodustas ühe gaidi telgi kinkimine rootsi „boyfriendile". Master Kiilaspea plaanist ei peetud 100% kinni. Tüdrukud arvasid, et telgi kinkimine oli väärikas hindamine laagrirajalt leitud sõprusele.

☆

Vaatamata märjale algusele ja külmadele öödele „Vikerkaare" Maailmalaager läheb eesti skautluse ajalukku, kui üks ilusamaid ja õnnestumaid. Jälgides noorte naeratavaid palgeid — kes võib öelda, et head eesti noorust ei kasva peale.

Suurte kogemustega Sven (Tillu) Hansen oli suurepärase töö teinud oma väsimatu abilistega ja täielikult ära teeninud ühiskondliku tunnustuse ja tänu.

Kanada eesti gaidide ja skautide malevate poolt kingiti „Vikerkaare" maailmalaagrile Metsakodus talletamiseks kunstnik O. Rannamäe suur puulõige — vikerkaar käib üle eesti talutare — idee kavandi valmistanud skm. Jaan Lepp.

Skautliku nooruse esimesest „Maailmalaagrist" Kotkajärve põlislaanes 1962 sai alguse ülemaailmsete Eesti Päevade mõte. Nüüd on Maailmalaagrid ja Eesti Päevad lahutamatuks mõisteks kujunenud, millest isa ja poeg, ema ja tütar osa võtavad. Reisijate nimekirjast võis leida palju neljaliikmelisi perekondi.

„Metsakodu" laagriväljakul, mis on eestlastele kuuluv maa-ala, piltlikult öeldes vabade eestlaste territoorium, toimus ka ametlik III Eesti Päevade avamine Eesti maa-alal üldjuhi Richard Norvelli poolt, kes seda ilusat rahvuslikku motiivi tugevalt alla kriipsutas oma sõnavõtus.

☆

Stokholmis toimus Eesti Päevade formaalne avamine Rootsi valitsusvõimu esindajate osavõtul. Mõlematest toimingutest võis tunda jõulist eelmängu õnnestunud Eesti Päevade sümfooniale.

Eestluse elujõud ja rahvuslik uhkus oli lõkkele löönud. Keegi ei osanud ette arvata seda jõudu ja rahvahulka, mida need pidupäevad kokku tõid. Kolmandaid Eesti Päevi võib nimetada Euroopa ESTOKS.

Peaaegu uskumatuna tundusid sajad lehvivad sini-must-valged lipukangad. Iga rootslane teadis nüüd eesti rahvusvärve. Avaldati arvamust, et Stokholmi tänaval kuulis rohkem eesti keelt, kui Tallinnas.

☆

Mõned päevad enne Eesti Päevade algust, jäid Eesti Maja ja ESTO büroo ruumid kitsaks. Elu muutus normaalseks, kui avati ESTO Center suures Stokholmi Stadsteatri fuajees. Esto Centri loomist võib pidada üheks õnnestunuks sammuks paljude õnnestunud otsuste ja tegude hulgas. Peale igasuguste müügikohtade ja informatsooni keskuse, ESTO Center kujunes tuttavate kohtumispaigaks.

ESTO '80 büroo, 34 Wallingatan töötas peaaegu päikese tõusust päikese loojanguni. Järjest helisevate telefonide vastamiseks oli tarvis mitu tööjõudu, nagu peakomitee liikmed Harri Härm ja Jaan Vilval. Leo Karupää oli kohal iga päev ja jäi büroosse istuma kui algas Põhjakotka esimene tagasilend. Esto büroos pidasid kanada-poolset valvet Ermi Soomet, Elna Kungla, Harold Toomsalu, Leo Puurits, Vally Johanson ja Toomas Marley.

Imestama pani Eesti Päevade Peakomitee liikmete vastupidavus ja rahulik meel. Eesotsas Richard Norvelli ja Siim Saarega, võis neid kohata igal hommikul vara ESTO Büroos või pärastlõunal ESTO Center'is. Neil jatkus aega külalistele lennuväljale vastutulekuks ja ära saatmiseks.

☆

Stokholmi linna vastuvõtt 600 kutsutud külalisele toimus raekoja kuldses saalis. Kaetud oli rikkalik külm laud, koos valge ja punase veini serveerimisega. Linnavalitsuse nimel tervitas kogunenuid linnavolikogu abiesimes Anne-Mari Sundblom rootsi ja inglise keeles. Baltimore linnapea tervitused andis edasi Baltimore Eesti Päevade esimees Kaljo Popp. Tänusõnad vastuvõtu eest ütles ESTO peakomitee esimees Richard Norvell. Süüa ja juua oli külluses, ilma et jäänud keegi. Kurb oli vaadata, kui mõni „kutsutud külaline" trügis vahele ja püüdis valesuunas liikuda. Tahtmata tuli mõte, kas need olid samad inimesed, kes Toronto Casa Lomas 1972 ballil peoga kastet rüüpasid.

Esmaspäeval algasid Eesti Päevade üldüritused kõrval igasugused kokkutulekud ja konverentsid. Neid oli nii palju ja nii erinevates kohtades, et vaevalt ühe murdosa jõudis külastada. Esto ballid teisipäeva ja kolmapäeva õhtul toimusid suure pidulikkusega Stokholmi raekoja kuldses ja sinises saalis. Eeskavalises osas esinesid „Hämarikud" ja Kalev-

Hiidlaste ülemaailmselt kokkutulekult Stokholmi Nelipühi kirikus. Pealauas vasakult: H. Tampõld L. E. Pihlberg, H. Engso, E. Kungla, A. Tüll, E. Vrager, J. Koit ja õpetaja H. Laur.

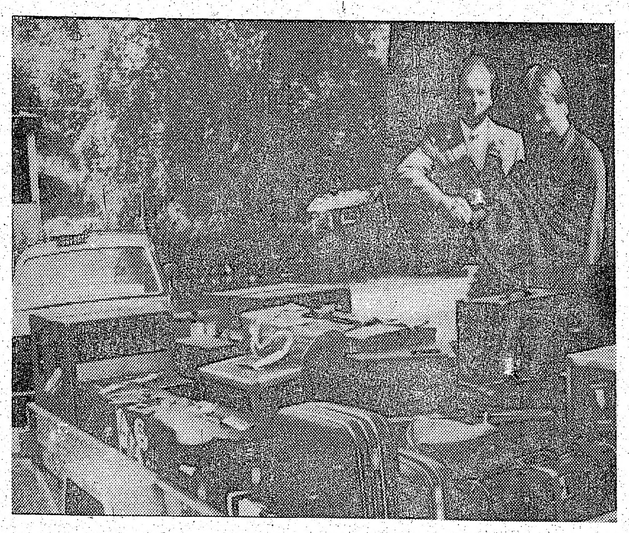

Orkester „Kaja" varustus renditud järelvankril koduteel Arlanda lennuväljale, paremal üleval Ed. Kungla tänamas „transportmimistrit" Martin Huusman'i orkester „Kaja" nimel.

Foto — Elna Kungla

Kanada skautliku nooruse juhte Metsakodus oma „saatkonna" ees. Vasakult: gdr. Oldi Põdrus, gdr. Helgi Rosen, ngdr. Anne Mai Kaunismaa — gaidide esindusüksuse juht, ngdr Tiia Kütt — gaidide maleva juht, skm. Silver Kask — skautide maleva juht, skm. Leo Puurits — skautliku nooruse lennu juht. Paremal — grupp gaide „Vikerkaare" laagris Ränikivi külas käsitööd tegemas. Vasakult: Kristi Lüdig (Kanada), kellel gipsis jalg ei takistanud laagri tegevust, Tiia Mere (USA), Ellen Ruberg (Kanada), Milvi Nukk (USA), Silvi Matso (Kanada), Kristiin Raamot (USA), Monika Kask (Kanada).

Foto — Elna Kungla

Estienne valikrühma võimlejad, kes said suure aplausi osalisteks. Esimesel õhtul oli ballil 1200 külalist, teisel 900. „Miss Esto'ks" valiti kolmandat korda Kanada esindaja — seekord Helle Leitham Montrealist. Helle julge ja meeldiv käitumine tütarlapselikult loomuliku iluga meeldivais Muhu rahvarõivais, võitis kõikide südamed. Üks kenadest „Miss'idest" kandis rahvarõivaste juures tanu ja hoolimata säadud selgitusest, võis teda näha seda kandmas ka järgmistel päevadel — ootas ehk, et valitakse „Mrs Esto". Esimesel ballil valmistas arusaamatusi Põhja-Ameerika mandri ballikülaliste käitumine ja ja teguviis Stokholmis maksvate ballitavade vastu. Piduliku ballile oli kodust kaasa võetud „vägijoogi" pudeleid. Et ärahoida probleeme on soovitav tulevikus meeles pidada tarkussõna — „Kui oled Roomas, siis käitu nagu roomlane!"

☆

Kolmapäeval toimus ülemaailmne hiidlaste kokkutulek Eesti Nelipühi koguduse saalis. Ruumid jäid kitsaks nagu kõigil ESTO kogunemistel. Osa läks ukselt tagasi, kohale oli jäänud üle 250. Palvuse pidas H. Laur. Südamlikku kokkutulekut ja kohtumist kaunistas koguduse laulugrupp. Kokkutuleku avas Hiidlaste Seltsi sekretär Lembit E. Pihlberg Torontost. Esimees L. Wahtrase tervitused andis edasi Elna Kungla. Tervitusi ütles kokkutulnuile H. Engso Göteborgi hiidlaste ja A. Estra Stokholmi läänlaste poolt. Kirjalik tervitus oli saabunud Hiiumaa kirikuõpetajalt T. Priimalt abikaasaga. Päevakohase ettekandega esines fil.lic. J. Koit Hiiumaa kohanimedest ja vanadest Hiiumaa sadamatest. Oma luulekogust luges E. Vrager murdeluuletuse „Hiiu kannel". Teadustajana toimis ja lõppsõna ütles H. Tampõld. Järgnes kohvilaud, kus meenutati mineviku mälestusi ja kohtamisi.

☆

Pääsmete müük ESTO Centris töötas suurepäraselt. Üritustel puudusid pikad pääsme ostjate sabad. Küll võis aga igal üritusel näha rahvamassi sissepääsu ootamas. Aukülaliste vastuvõtu osakond „lonkas" või puudus täielikult.

Kõik üritused olid välja müüdud. Perekondades jaotati pääsmeid, et igaüks saaks vähemalt ühest suurüritusest osa võtta. Oli ka perekondi, kust keegi ei pääsenud ühelegi üritusele. Polnud pääsmeid ostnud õigeaegselt ja Kanadast—USA'st ei tulnud nii palju tagasi, et ootajaid oleks saanud rahuldada.

☆

Esto märk rinnas, sai eestlasi ühendavaks sümboliks Stokholmi tänaval, kaubamajades, allmaaraudteel ja bussides. Kohtusid koolivennad-õed, tuttavad ja sugulased, kaugelt tulnud kaasmaalased, kunagised lapsepõlve sõbrad ja mängukaaslased.

Rahulolematust avaldati Stokholmi eestlaskonna poolt, et Kanada külaliste nimed jäid saladuseks, kui samal ajal USA ja teiste maade nimed avaldati. Sihtasutus Eesti Päevad Kanadas keeldus nimesid avaldamast.

elna

Eesti Sihtkapital Kanadas
Annetused ja testamendi-pärandused on tulumaksuvabad.
Annetaja soovid täidetakse.
EESTI MAJA, 958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

Eesti Päevad

...TÄISTABAMUS

Vestlus Roman Toi'ga

Küsime muljeid ja tähelepanekuid tegevustihedalt kolmenädalaliselt Esto-80 rännakult tagasi jõudnud Roman Toi'lt — ainukeselt väljaspool Rootsit elunevalt Laulupeo üldjuhilt.

— On tõsi, et olin ainus üldjuht kelle alaline elukoht pole Rootsi. Üteksin aga samas: Esto-80 oli kavandatud üle-maailmliselt ja mul oli rõõm — nüüd juba teist korda esindada ameerika kontinenti ka koorijuhina. Võin ka lisada, et saavutasin mõjuva muusikalise kontakti nii koori kui publikuga: minu näpu alt tuli ainus laul, mida kordamisele nõuti.

Eestlaste poliitilise ja kultuurilise meeleavaldusena oli Esto-80 nii sisus kui välimuse poolest kavandatud ülemaailmne ja Stokholm oli teinud kõik selle mõiste teenimiseks. Meil, külalistel oli nüüd väga mõnus juba sisse tallatud radadel edukalt tegutseda.

— Kas on võimalik Esto-80 sündmusi tähtsuse järele reastada?

— Kuna ühiseks näitajaks on rahvuspoliitiline meeleavaldus, siis on igal sündmusel küll erinev nägu, aga ometi sama eesmärk. Eesti Päevade tegelikud korraldajad ise peaksid selles küsimuses oma mõtlemiseviisi defineerima ja siis seda „katusmõistet" ka hoolikalt kaitsma. Korduvalt jäin vastuse võlgu küsimusele, miks nn. „Festival Galal" pidi kasutatama Laulupeo kavva paigutatud laule.

Rahvuspoliitilised sündmused nagu Rahvuskongress ja rongkäik on Eesti Päeva üheks pooluseks ning rahvuskultuurilised sündmused nagu Laulupeod ja Valguspeod teiseks. Nad täiendagu ja teenigu üksteist. Mis võiks olla delegaatide arv kongressidel või rongkäikudel, kui Eesti Päevadelt Valguspeod või Laulupeod puuduksid. Aga vastuse otsimine sellele küsimusele pole minu mure. Loogika ja üksteise teenimine on jätkuvate Eesti Päevade edu pandiks.

— Kas leiduks siin konkreetseid ettepanekuid?

— Konkreetseks asjaoluks on fakt, et näiteks Laulupidu kindlasti on nii sisus kui välimuses dünaamiline kultuur-poliitiline sündmus:

1. lauldakse värvide all, mis okupeeritud Eestis on keelatud;
2. lauldakse laule, mida kodu-eestlane laulda ei tohi ja
3. realiteet, et meil 40 aasta okupatsiooni distantsist ikka veel on üle tuhande laulja korraga välja panna ja lastekoori lauljate arv aina kasvab, pole mitte ainult helikunstiline kvaliteet.

Kas leiame tulevikus kedagi, kes neid väärtusi mitte ainult ei mõistaks, vaid oskaks ka „ühe vankri ette rakendada" — nagu see ju siin ja seal on sündinud.

— Kõneldes Laulupeost — kas võime Esto-80 laulupeo tulemustega jääda rahule?

— Laulupeo kava oli oskuslikult valitud. Sündmus ise kulges sujuvalt ja kiiresti. Koorivormide vahetused: segakooridest naiskooriks, meeskooriks, lastekooriks, tervituskooriks ja tagasi ühendatud segakooriks sündis nagu iseenesest, publiku kannatust proovile panemata.

Esiettekande korras leidus Laulupeo kavas õieti neli helitööd: Tubinalt, Raidilt, Tuulselt ja Rootsis esiettekande korras ka minult: Neist Eduard Tubina meeskoorile kirjutatud „Laul" oli vahest kõige „laulupeolikum". Raidi ja Tuulse laulud on masskoori tarvis liiga delikaatsed. Loodan aga neid mõlemaid edaspidi tutvustada Estonia Segakooriga siin kohapeal. Mu enda kantaadi kohta oleks tülikas midagi adjektiivset väljendada. Aga kantaadi nootide ja klaverisaate järele oli nõudmine nii elav, et jäin mõnele koorijuhile veel lubaduse võlgu.

— Viirlaid'i-Toi kantaat kanti ette tervitusena Põhja-Ameerika lauljaspere poolt Estole ja eesti rahvale. Kuidas see idee õnnestus tegelikkuses?

— Olin enne väljasõitu kõikide Põhja-Ameerika Lauljate Liitu kuuluvate kooridega püüdnud ühendust võtta. Olin noote laiali saatnud ning isegi kohapealseid proove teinud. Laulupeo toimkond oli meie palve peale Stokholmis veel eraldi harjutusteks ruume varunud ja proovproovilt meie koosscis aina kasvas nii arvus kui kvaliteedis.

Laulupeo lavale astusime ligi 100 pealises koosseisus. Kui ma ei eksi — oli selles grupis lauljaid 16 laulukoorist. Saksamaa eestlaste legendaarne lauluühik „Leelo" liitus ka veel laulurõõmsa näo ja häälega sellesse meie koorimuusika ajalugu teinud gruppi.

Lisaksin veel, et selle laulutervituse ettekandmise juures oli tegev olgu lauljana, mängijana või juhatajana 8 tegelikku koorijuhti. Esitasime kantaadi klaveri saatel ning siin aitas kaasa Cantate Domino juht Charles Kipper.

Charles Kipperi „eskpansioonist" Esto-80 kavas tuleks õieti kirjutada omaette peatükk.

— Charles Kipperi ekspansioonist?

— Kui selgus Kipperi kavatsus Stokholmi sõita, palusin teda kaasa aidata Laulupeol kantaadi „orkestrina" klaveril. Taidurite" sarjas toimunud Epp Karike Sonini ja Avo Kittaski Laulude õhtule leiti siis ka kohe klaverisaatja. Kui Avo Kittask kutsuti veel esinema nn. Solistide Eesti Helitöö Kontserdile — helises mu kodus telefon. Stokholmis oldi mures Kittaski saatja pärast. Mul oli rõõm vastata, et Avol on Charlesiga kokkulepe olemas ja harjutused juba seljataga.

Charles oli juba ära lennanud kui Stokholmist otsiti teda uuesti telefoni teel taga: veel ühe teise Laulupeo kavas klaveri saadet nõudva pala saatjaks. Nad leidsid Kipperi Stokholmis kiiresti üles ja nõnda oli Charlesil Laulupeo kavas koguni kaks vastutusrikast ülesannet. Ta täitis need hiilgavalt — nagu mujalgi.

Lõpp-jumalateenistuse kontsertosa avardamise vaimus otsiti ka sinna väljaspool Rootsit elunevat koorijuhti. Nõnda sündis, et paljudest kooridest koosneva laulukooriga esitati Tobiase „Otsekui hirv" Charles Kipperi juhtimisel.

Meil kõigil — kanadalastel või torontolastel — oli hea meel seda „ekspansiooni" jälgida ja nautida.

Laulupeol — kantaadi soolopartiides — aitasid kaasa veel Avo Kittask ja Andres Raudsepp ulatudes otse kuulajaskonna südamesse. Aga nad olid seal juba varem sooja koha saavutanud: solistide kontserdil Avo Kittask võitis suurearvulise publikuga otsekohese kontakti ja mitmelt poolt võis kuulda, et tema aaria „Mängumehest" lõi nii ta enda kui kogu kontsedrile omaette haripunkti.

„Taidurite" sarjas toimus õhtu, kus kaasa tegid Ell Tabur, Urmas Kärner, Öed Lindaud ja Positiivsed Mehed. Andres Raudsepp oli selle kava koostaja ja kujundaja ning ise üks, ansambli edukatest liikmetest. Selle õhtu kohta kirjutas Eesti Päevaleht: „Ameerika külalis-esinejate täistabamus!"

Selle väljendusega kataksin kogu Esto-80. Lehvivate lippude ehtes, sini-must-valge koormat nautiv Stokholm ja pidustuste rahvuslik crescendo oli rahvuspoliitiline ja rahvuskultuuriline täistabamus kõige selle vastu, mis praegu sünnib Läänemere idakaldal, Eestimaal.

Sellise tunde vallale pääsemise eest tuleb tänu ütelda kõikidele kätele ja südametele Stokholmis. Nagu öeldud: pidulaud oli rikkalikult ja hästi kaetud. Nüüd oli meie — külaliste kord — sellele reageerida. Loodan, et võõrustajad meiega ka rahule jäid!

— Ja nüüd tuleb väike puhkus?

— Puhkus on juba mööda. Viimased „suletõmbed" algavaks semestriks ja hooajaks on käsil. Rakendusliku suurem osa samme astutud.

Kokkuleppel TEM'iga kasutame nende päeva tegevuse kalendris ja loodame anda Estonia Segakooriga kontserdi — seekord avaramas „toas" — ülikooli muusikafakulteedis.

Ka on Estonia Segakoor kutsutud kaasa tegema East York Symphony regulaarses kontsertide sarjas. See toimuks kunagi veebruaris 1981.

Kõik need eesti väärtustega kanada avalikkuse ette astumised eeldavad põhjalikku ettevalmistust. Aga nii ühel kui teisel puhul ulatan ka Esto-80 kavadesse ja vaimsusesse. Kasvõi selleks, et seda „täistabamust" nagu Eesti Päevaleht ütles — nautida otse siin kanada kodu ukse all.

Välisriikide esindajad REE ja ÜEKN vastuvõtul Stokholmis

STOKHOLM (M. E.) — Rootsi Eestlaste Esindus korraldas Ülemaailmse Eesti Kesknõukogu nimel Eesti Päevade ajal neljapäeval, 10. juulil Grand Hotel'i ruumes vastuvõtu väliskülalistele ja eesti keskorganisatsioonide esindajaile. Vastuvõtul, millele oli kogunenud üle 30 isiku, tervitas külalisi REE esimees J. Vilval. Vastuvõtul viibis Eesti Vabariigi esindaja peakonsul E. Jaakson abikaasaga. Välisriikide esindajaist olid vastuvõtul Saksa saatkonna nõunik Herman Waitker, Austraalia asekonsul Leo Jerkevic, kes oli Austraalias sündiund eestlane, kõneles vabalt eesti keelt, ja Kanada saadiku abikaasa pr. Kay Peterson. Pr. K. Petersoniga oli vastuvõtul viibinud EKN esindajal pikemaid kõnelusi ja ta oli väga huvitatud Eesti Päevade sündmustest ja eestlaste elust ja tegevusest Kanadas. Kanada saadik viibis sama päeva õhtul peetud Gala Festivalil.

Violakunstnik Juhan Peipman Torontos

Noor andekas, Austraalias elav eesti violakunstnik Juhan Peipman, kes praegu ennast Kanadas, Banffi muusikapidustustel täiendab, jõuab 8. aug. Torontosse, kus ta kavatseb peatuda mõned päeval. J. Peipman on tuntud eesti raadiomehe-evangelisti Lembitu ja pianisti Sylvia Palm-Peipmani vanim poeg. Ta on sündinud Austraalias, kus ta sai ka oma muusikalise hariduse, spetsialiseerudes violal. Viimastel aastatel on ta õpetajaks olnud maailmakuulus violakunstnik Primrose. Juhan Peipman, vaatamata oma noorusele, on juba teist aastat õppejõuks Sydney konservatooriumis. Torontos esineb ta pühapäeval, 10. aug., kl. 11.00 hom. ja 6.00 õht. baptisti kirikus. Ta esitab klassikuid, eesti heliloojaid ja vaimulikkude laulude seadeid.

H K INSURANCE AGENCY LTD
23 Westmore Drive
Suite 200
Rexdale, Ontario M9V 3Y7
Tel. 745-4622

ONTARIO ENERGY SAVERS

Välisriikide esindajad REE ja ÜEKN vastuvõtul Stokholmis

STOKHOLM (M. E.) — Rootsi stlaste Esindus korraldas Ülemaa- nse Eesti Kesknõukogu nimel Ees- Päevade ajal neljapäeval, 10. juulil and Hotel'i ruumes vastuvõtu vä- külalistele ja eesti keskorganisat- onide esindajaile. Vastuvõtul, mil- e oli kogunenud üle 30 isiku, ter- as külalisi REE esimees J. Vilval. stuvõtul viibis Eesti Vabariigi ndaja peakonsul E. Jaakson abi- asaga. Välisriikide esindajaist olid tuvõtul Saksa saatkonna nõunik rman Waitker, Austraalia asekon- Leo Jerkevic, kes oli Austraalias diund eestlane, kõneles vabalt ti keelt, ja Kanada saadiku abi- sa pr. Kay Peterson. Pr. K. Peter- iga oli vastuvõtul viibinud EKN ndajal pikemaid kõnelusi ja ta oli a huvitatud Eesti Päevade sünd- stest ja eestlaste elust ja tegevu- Kanadas. Kanada saadik viibis a päeva õhtul peetud Gala Festi- l.

Violakunstnik Juhan Peipman Torontos

oor andekas, Austraalias elav violakunstnik Juhan Peipman, praegu ennast Kanadas, Banffi sikapidustustel täiendab, jõuab g. Torontosse, kus ta kavatseb uda mõned päeval. J. Peipman tuntud eesti raadiomehe-evange- Lembitu ja pianisti Sylvia Palm- mani vanim poeg. Ta on sündi- Austraalias, kus ta sai ka oma sikalise hariduse, spetsialiseeru- viiol. Viimastel aastatel on ta ajaks olnud maailmakuulus vio- nstnik Primrose. Juhan Peip- vaatamata oma noorusele, on teist aastat õppejõuks Sydney ervatooriumis. Toronto esineb hapäeval, 10. augu kl. 11.00 hom. 00 õht. baptisti kirikus. Ta esi- klassikuid, eesti heliloojaid ja ulikkude laulude seadeid.

H K INSURANCE AGENCY LTD
23 Westmore Drive
Suite 200
dale, Ontario M9V 3Y7
Tel. 745-4622

ONTARIO ENERGY SAVERS

k võitis suurearvulise publi- otsekohese kontakti ja mitmelt võis kuulda, et tema aaria gumehest" lõi nii ta enda kui kontsedrile omaette haripunk-

idurite" sarjas toimus õhtu, kaas. tegid Ell Tabur, Urmas er, Oed Lindaud ja Positiivsed d. Andres Raudsepp oli selle koostaja ja kujundaja ning ise nsambli edukatest liikmetest. õhtu kohta kirjutas Eesti Pää- „Ameerika külalis-esinejate bamus!"

e väljendusega kataksin kogu 0. Lehvivate lippude ehtes, ust-valge koormat nautiv Stok- ja pidustuste rahvuslik cres- oli rahvuspoliitiline ja rahvus- riline täistabamus kõige selle mis praegu sünnib Läänеme- kaldal, Eestimaal.

e tunde vallale pääsemise uleb tänu ütelda kõikidele kä- südametele Stokholmis. Nagu pidulaud oli rikkalikult ja aetud. Nüüd oli meie — küla- ord — sellele reageerida. Loo- võõrustajad meiega ka rahu-

e nüüd tuleb väike puhkus?
uhkus on juba mööda. Viima- suletõmbed"algavaks semest- hooajaks on käsil. Rakendus- suurem osa samme astutud. kuleppel TEM'iga kasutame päeva tegevuse kalendris ja ne anda Estonia Segakooriga rdi — seekord avaramas — ülikooli muusikafakultee-

n Estonia Segakoor kutsutud tegema East York Symphony arses kontsertide sarjas. See s kunagi veebruaris 1981. need eesti väärtustega kana- likkuse ette astumised eelda- õhjalikku ettevalmistust. Aga el kui teisel puhul ulatan ka kavadesse ja vaimsusesse. selleks, et seda täistaba- nagu Eesti Päevaleht ütles — a otse siin kanada kodu ukse

ARMAST RISTIISA JA KAUAAEGSET SÕPRA

HUGO OJA

mälestavad sügavas leinas

ristpoeg PEETER vanematega
URVE koos perekonnaga
SENNY Mississaugas
ILSE ja BORIS Torontos
VERA ja RAYMOND U.S.A-s.

Oma armast vilistlast

MARTIN KUROL'IT

sünd. 16. mail 1910
surn. 10. juulil 1980 Ängelholmis

leinab

KORPORATSIOON ROTALIA

Armast

FELIX ALLIK'UT

mälestab kurbuses

ALEXANDRA FRIDOLIN

OOTAMATULT LAHKUNUD ARMAST ABIKAASAT JA KASUISA

ALBERT (ALBU) MÄGI

sündinud 21. jaanuaril 1914 Tartus
surnud 27. juulil 1980 Campbellford'is, Ont.

mälestavad sügavas kurbuses

abikaasa ELLEN
KAIA lastega
MARE abikaasaga
THOMAS abikaasaga

Kirstupanek neljapäeval, 31. juulil kell 7.30 õhtul Vana-Andrese kirikus. Ärasaatmine reedel, 1. augustil kell 10 hommikul Vana-Andrese kirikust.

RASKE HAIGUSE JÄRELE LAHKUNUD ARMAST ISA, VENDA JA ONU

ALFRED VEIERMANN'I

sünd. 15. aug. 1914, Urvastes
surn. 25. juulil 1980, Torontos

sügavas leinas

tütred GINA perekonnaga USA-s
KATI perekonnaga USA-s
õed BERTHA lastega kodumaal
ELLA lastega kodumaal
VILMA abikaasaga Torontos
ADELE abikaasaga Torontos
õetütar ANNE perekonnaga Torontos

Puhka rahus
võõramaa mullas!

Armast sõpra

FELIX ALLIK'UT

mälestavad sügavas leinas

HELGA ja OTTOMAR KESS
INGE ja ENN JÄRVEL
AINO ja LEKS TOIGER perekonnaga
HERK VISNAPUU

Lahkus armas sõber ja confrater

vandeadvokaat

FELIX ALLIK

mälestavad leinas

NIKOLAI RÕUK
EVALD TIKENBERG
ERVIN VARAMÄE
perekondadega

Lugupeetud kaaskrundi omanikku

FELIX ALLIK'UT

mälestab

ÜHING EESTI SUVEKODUD JÕEKÄÄRUL

Armast sõpra ja ristiisa

FELIX ALLIK'UT

mälestavad leinas

HERTA ja TOOMAS MERILO

Armast sõpra

FELIX ALLIK'UT

mälestavad kurbuses

ASTA ja HUGO TOPPI
AINO ja KRISTJAN KANGRO

Kõigeväelisema kutsel lahkunud armast

FELIX ALLIK'UT

mälestavad leinas

ELLA KUMM ja
perekond ALOED

Su hing puhkab Jumala juures,
Su ihu saab võõramaa muld,
kuid süda jäi Eestile surres,
sest temale tuksus Su rind.

Mälestame sõpra

FELIX ALLIK'UT

ILMARI ja MIA KOLSI
TIIU HAAMER

Armast

FELIX ALLIK'UT

mälestavad leinas

MIHKEL ja HELMI HANSEN
ALEKSANDER ja SELMA PEEL
KUSTAV ja AINO KURG

Südamlik kaastunne Kristile ja ta emale nende isa ja abikaasa

FELIX ALLIK'U

surma puhul

VALTER JOHANSON

Armast kauaegset sõpra

KARL KARUKS'IT

mälestavad leinas

ALFRED ja GERTRUD PERLE

Armast sõpra

FELIX ALLIK'UT

mälestavad leinas

ELLI ja EDGAR KALVIK perekonnaga

Ootamatult lahkunud head sõpra

FELIX ALLIK'UT

mälestavad

ANNI TOI
VAIKI ja ROMAN TOI
IRENE ja HARRY TOI

Armas, meie mälestuses alati lahke ja sõbralik

HUGO OJA

Sind mälestavad sügavas leinas

G. KESKÜLL abikaasaga
V. POOLA abikaasaga

Puhka rahus!

Armast

FELIX ALLIK'UT

mälestavad leinas

TÕNIS ja ÜLLE TOOMVER

Armast

FELIX ALLIK'UT

mälestavad

JÜRI ja ELLA ELKEN
ANTS ELKEN

Lugupeetud ja armast klubi liiget

KARL KARUKS'IT

mälestab leinas

EESTI PENSIONÄRIDE KLUBI TORONTOS

Jäädavalt lahkus Korp. Sakala vilistlane

jur. ALBERT MÄGI

mälestab leinates

EESTI KORPORATSIOONIDE LIIT

Armast kaasmaalast

HEINRICH KARU

mälestavad kurbusega

perek. K. LOONE
perek. O. KÖPPER
A. KANGUR

Armast koorijuhti, esimeest, sekretäri ja aktiivset liiget

KARL KARUKS'IT

mälestavad leinas

„EESTI KODU" SEGAKOOR
KUNSTI RING
KIRIKLIK KOMITEE
PILJARDI KLUBI

Jäädavalt lahkus meie hulgast vilistlane

jur. ALBERT MÄGI

sündinud 21. jaanuaril 1914
surnud 27. juulil 1980

mälestab leinates

KORPORATSIOON SAKALA

Kauaaegset head sõpra

HEINRICH KARU

mälestavad kurbuses

JUHAN PAJUR abikaasaga
TARVO TOOMES perekonnaga

Lugupeetud ja armast klubi liiget

ALBERT MÄGI

mälestab leinas

EESTI PENSIONÄRIDE KLUBI TORONTOS

Head sõpra

HEINRICH JOHANNES KARU

sündinud 9. detsembril 1907, Tallinnas
surnud 17. juulil 1980, London, Ont.

mälestavad kurbuses

EHA, VÄINO ja ELMAR

Oma koondise liiget

KARL KARUKS'IT

mälestab leinas

EESTI KAUBALAEVASTIKU JUHTKONNA
KOONDIS TORONTOS

Armast sõpra

ALBERT MÄGI

leinavad sügavas kurbuses

SILVIA JÜRVETSON
ASTA KAIGAS perekonnaga
INNA ja ARVI KALDVEER
LINDA KRUUS perekonnaga
LEO OLE perekonnaga
MARJU PEDJASE perekonnaga

Armast

HEINRICH KARU

mälestavad leinas

ELMAR HERMANN perekonnaga
ENDEL KIVIOJA perekonnaga
ADELE PETRI

Armast

KARL KARUKS'IT

mälestab kurbuses

EESTI KODU PERE

Armast kauaaegset sõpra

HEINTS KARU

mälestavad leinas

ASTA KAIGAS perekonnaga
HELJO ja HARRY PÄRKMA
LEIDA ja EIK JÄRVI

Unustamatut sõpra

KARL KARUKS'IT

mälestavad leinas

AUGUST ja HELMI TOMBAND

Armast

ALBU MÄGI

mälestavad leinas

ELLEN ja HANS MERET
ERNA ja RIHO RANDES
LYDIA ja RALF VIKSTEN
KARL RANDLAID perekonnaga
SANNU MÖLDER
ARVO NIITENBERG
INDREK UUKKIVI

Armast ristiisa

HEINTS KARU

mälestab kurbuses

MARTIN OTEMA perega

Head sõpra ja naabrit

KARL KARUKS'IT

mälestavad kurbuses
suvituskoha Mara Point'i kaaslased

E. BLUMBERG
J. EINOLA perekonnaga
V. KANA abikaasaga
P. KANA perekonnaga
H. KUBU perekonnaga
E. MIDENBRITT
I. NEGUS perekonnaga
LYDIA NIIDU
E. PEDE perekonnaga
ELIZABETH PALLO perekonnaga
R. PÄSS perekonnaga
O. PAJUR abikaasaga
BERTHA ROHTLA

Armsat

HUGO OJA

mälestavad kurbuses

KETTO SOOSAAR perega
LINDA ja OTTO KERL

Armast noorepõlve sõpra

OSKAR SIMONLATSER'IT

leinavad

IRMA ja JULIUS OHSOLIN

Kallist sõpra

OSKAR SIMONLATSER'IT

mälestavad leinas

ELMA ja ARVO VABAMÄE

Armast

SALME SIIG'A

mälestavad leinas

DAGI
NIIDA
JAAK
AGNES

Armast

FELIX ALLIK'UT

mälestavad leinas

ELLEN ja ENDEL BERENDSEN
ELLEN ja ALBU MÄGI
IRENE ja ERVIN MÄGI
ERNA ja RIHO RANDES
LILIAN ja KARL RANDLAID
LYDIA ja RALF VIKSTEN

Armast kolleegi, õppejõudu ja klassijuhatajat
Eesti Gümnaasiumist Augsburgis

LEO RUUMET'IT

mälestavad

BENITA VOMM
ANTS VOMM
MAI JÄRVE-VOMM

ÄKITSELT LAHKUS MINU ARMAS ABIKAASA JA MEIE VEND

KARL KARUKS

sündinud 16. oktoobril 1907
surnud 23. juulil 1980

kurbuses mäletavad

ABIKAASA
ÕDE Rootsis
ÕED ja SUGULASED kodumaal

Kustus sinu elu tuli,
vaikis sinu armas hääl...

Armast

HUGO OJA

mälestavad leinas

WOLDEMAR ja HERTA LEMBER
ILMAR ja LEIDA KURRUSK

ARMAST ÕEMEEST JA TÄDIMEEST

HUGO OJA

surnud 16. juulil 1980 Montrealis

leinavad

ELISABETH MCGRATH
MARIA SOOSAAR abikaasaga
ASTA AUKSMANN abikaasaga ja
SUGULASED Kodu-Eestis

OOTAMATULT LAHKUS EELK VANA-ANDRESE KOGUDUSE ORGANIST

FELIX ALLIK

sündinud 4. dets. 1907 Pärnus
surnud 18. juulil 1980 Stokholmis

mälestab sügavas leinas

TORONTO VANA-ANDRESE KOGUDUS,
NÕUKOGU ja ÕPETAJA

Kristus on ülestõusmine ja elu.

Armast kolleegi

vandeadvokaat

Felix Allik'ut

mälestab leinas

EESTI ÕIGUSTEADLASTE ÜHING KANADAS

KAUAAGSET TEGEVLIIGET JUHATUSE ESINDAJAT LONDONIS, AULIIGET — ALATI ABIVALMIS TEGIJAT

HEINRICH KARU

mälestab sügavas leinas

SEEDRIORU

ENDIST ESIMEEST, NOORTESÕPRA JA ÜLIMALT EESTLUSE EEST VÕIDELNUD

HEINRICH KARU

mälestab sügavas leinas

LONDONI EESTI SELTS

ARMSAT

KARL KARUKS'IT

mälestavad

vennapojad ERGO ja VELLO KARUKS perekondadega

ARMAST

SALME SIIG'A

mälestab sügavas leinas

KARL SALURAND perekonnaga

OOTAMATULT LAHKUNUD ARMAST SÕPRA

OSKAR SIMONLATSER'IT

mälestavad kurbuses

OSKAR
LAINE
KAI
HELLA

KIRIKLIKKE TEATEID

EESTI EV. LUTERI USU PEETRI KOGUDUS
917 Mt. Pleasant Rd.,
Toronto M4P 2L1
Kiriku telefon 483-5847
Õp. Oskar Puhm
80 Dinnick Cres., Toronto M4N 1L8
telefon 483-4103

VÄLJASÕIDU JUMALATEENISTUS pühapäeval, 3 augustil kell 11 hommikul Simcoes Meinhard ja Vaike Holmbergide suvitusalal. Sõita Oro tee nr. 5-ga. Teenib õp. Oskar Puhm.

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 10. augustil kell 11 hommikul.

ÕPETAJA KÕNETUNNID neljapäeviti kl. 6—8 õhtul.

EELK TORONTO VANA-ANDRESE KOGUDUS

Vana-Andrese kirik Carltoni ja Jarvise nurgal.

Õp. Andres Taul
17 Frank Cres., Toronto M6G 3K6
Tel. 656-5248, kirikus: 923-5172

Pühapäeval, 10. augustil JUMALATEENISTUS kell 6 õhtul

Pühapäeval, 17. augustil koguduse teine väljasõit praost Emanuel Lepiku tallu. Ühine JUMALATEENISTUS kell 12 päeval. Lõunasöök kohapealt ostetav. Teejuhised ilmuvad hiljem.

ÕPETAJA KÕNETUNNID kokkuleppel juuli ja augustikuu jooksul.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Jutl. Kaljo Raid
10 Lamport Ave., Apt. 307
Toronto 5, Ont.
M4W 1S6
Tel. 961-8391

„VABADUSE KUULUTUS" RAADIOSAATED IGAL PÜHAPÄEVAL

2.—4. augustini vaimulik telklaager Kiviojal. Kõnelevad K. Karpa, E. Toompuu, L. Heinmets j.t. Kõik on kutsutud.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS

Stone Church,
45 Davenport Rd.

Pastor Allan Laur
141 Clark Ave. Unit #90
Thornhill, Ontario
L3T 4P4
Tel. 889-8173

31. juulist—4. augustini VAIMULIK KONVERENTS MUSKOKAS E. Viik'i talus ühisel korraldusel T. E. Vabakogudusega. Ava-jumalateenistus neljapäeval, 31. juulil kell 2 p.l. Hommikused jumalateenistused kell 10.30. Õhtused jumalateenistused kell 7 õ.

2. ja 3. augustil KESKPÄEVASED KOOSOLEKUD kell 3 p.l.

LÕPP-JUMALATEENISTUS esmaspäeval, 4. augustil kell 10.30. Kõnelevad: K. L. Marley, E. Kiil, E. Saraoja, V. Goodman ja A. Laur. Laulab ühiskoor C. Kipperi juhatusel. Lauluettekandeid.

4.—13. augustini LASTE ja NOORTELAAGER Muskokas E. Viik'i talus.

OPTIKUD

J. RATAS
Optika- ja Kellasepäärl
247 Danforth Ave. Toronto
Telefon 465-6251

PRILLID
parimas kvaliteedis nagu
Christian Dior, Rodenstock,
Zeiss jne.
Soft contact-lenses.

KELLAD
Omega, Tissot, Bulova,
Accutron

Eesti arst valvekorras

2., 3. ja 4. augustil
dr. R. Pahapill 921-7777
9. ja 10. augustil
dr. T. Sauks 461-0912
16. ja 17. augustil
dr. M. Leesment 481-6834
23. ja 24. augustil
dr. A. Mae 493-7231
30. ja 31. augustil/1. septembril
dr. J. Marley 921-7777

JURISTID

ENN ALFRED
ADVOKAAT — NOTAR

Toronto Dominion Centre
P.O. Box 326, Room 1002
Royal Trust Tower
Toronto M5K 1K7
King—Bay

Telefon: 869-1777

24-tundi telefonivalve

MÜÜGID

Müüa Jõekäärul

SUVITUSKRUNT

suurus 260' x 100'. Helistada igal ajal pr. V. Currie **tel. 782-6443.**

MÜÜA 5 ruumiline korter — $54.700 Ostke omale korter puhtasse ja hästi hoolitsetud eestlaste ühiskorterimajja — Estonian Houses Co. Ltd., 2368 Queen Str. East. Hea asukoht. Lähedal liiklusele ja järvele. Informatsiooniks ja korteri vaatamiseks helistada Tim O'Rourke tel. 698-2571.

McARTHUR & SON
REAL ESTATE LTD.
579 KINGSTON ROAD
TORONTO, ONTARIO M4E 1R3

TÖÖPAKKUMISED

Vajatakse

LAPSEHOIDJAT

5 päeva nädalas East York'i rajooni. Helistada õhtuti tel. 751-6711.

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA

Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad:

M. Wayne Hamilton
Funeral Direktor

733 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 ö 489-8002

Külastage „MEIE ELU" kus leiate mitmesuguseid sobivaid kinkeesemeid

958 Broadview Ave.
Toronto, Ont. M4K 2R6
Tel. 466-0951
(Eesti Majas, II korral)

EHTEASJU SKANDINAAVIA KINKEESEMEID: LINIKUID, SOHVAPATJU, PLASTIK-PÕRANDARIIDEID, SAUNASEEPE ja TARBEID KERAAMIKA-VAASE HELIPLAATE RAAMATUID (ka lastele)

„Meie Elu" üksiknumbrid on müügil:

TORONTO

POKO'S MEAT PRODUCTS ARIDES:	376 College St.
	319 Danforth Ave.
	767 Mt. Pleasant Rd.
Rooneeme pagariäri	484 Queen St. W.
Balint Book Store	246 Spadina Ave.
„Meie Elu" talituses	958 Broadview Ave.
Broadview Delicatessen	141 Danforth Ave.

THUNDER BAY

Finnish Book Store	168 S. Algoma St.

SUDBURY

Wolfe's Bookstore	133—135 Durham St. E.

Eestlaste ajaleht „MEIE ELU" levib üle kogu maailma, kus asub eestlasi. — Tellige ja lugege „MEIE ELU". — Nõudke „MEIE ELU" proovinumbreid. —

„MEIE ELU" tellimishinnad: Kanadas — 1 a. $27.00, 6 k. $14.50, 3 k. $9.00. USA-sse — 1 a. $29.00, 6 k. $15.50, 3 k. 9.50. Ülemeremaadesse — 1 a. $33.00, 6 k. $17.00, 3 k. $10.00. Kiripostilisa Kanadas: 1 a. $14.50, 6 k. $7.25. Kiri ja lennupostilisa USA-sse: 1 a. $16.50, 6 k. $8.25. Lennupostilisa ülemeremaadesse: 1 a. $32.75, 6 k. $16.40.

„MEIE ELU" TALITUS
958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6, Canada

Tellimiskupong:

Palun saatke minule „Meie Elu" ..... kuuks.

Tellimisraha siinjuures .....
(Tshekiga„ panga rahakaardiga, posti rahakaardiga).

Nimi: .....

Postiaadress: .....

Kuupäev .....

.....
(Allkiri)

SEEDRIORUL ALUSTATI MÄLESTUSSAMBA PÜSTITAMISEGA

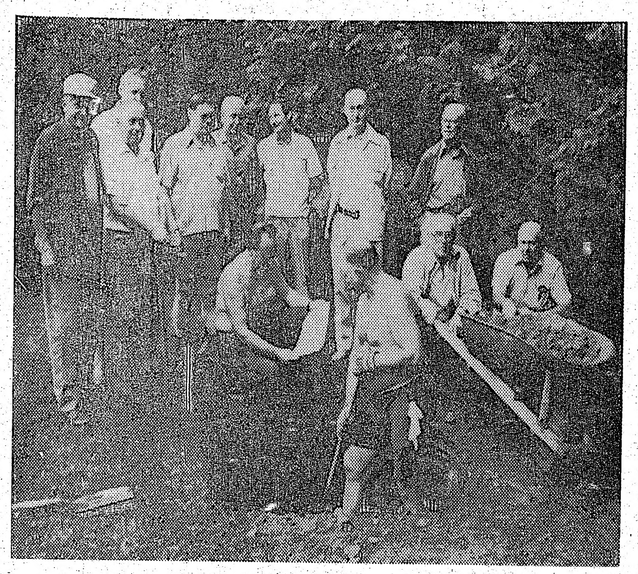

Möödunud laupäeval viibisid Seedriorul Toronto ja Hamiltoni Võitlejate Ühingute liikmed kes rajasid aluse Põhja-Ameerika sõjameeste Suvepäeval avamisele tuleval kol. Rebase ja kol. Riipalu mälestuseks püstitavale mälestussambale. Mälestussammas püstitatakse U.E.V. keskuse poolt ja see toimub vabatahtlikkude toetustega, mida võtab vastu „Võitleja" talitus. Mälestusmärk mis kujutab kahte idasse suunatud mööka on kujundatud kunstnik V. Hubeli poolt, valmistatakse roostevabast terasest. Talgutest ja järgnenud koosolekust võtsid osa Toronto Võitlejate Ühingu liikmed H. Kivi, P. Kunstimees, U. Tamre ja R. Tralla. Hamiltoni Ühingu poolt olid kohal keskuse esimees A. Jurs, A. Voode, M. Pertens, K. Viirland, M. Pihlak ja L. Ploom.

Pildil kaevamisetöödest osavõtjaid. Vasakult: K. Viirland, A. Jurs, I. Ploom, H. Kivi, E. Rebane, U. Tamre, R. Tralla, H. Pärkma ja E. Tiilen. Kaevab P. Kunstimees.

Heinrich Karu

IN MEMORIAM

Heinrich Karu sündis Tallinnas 9. detsembril 1907 aastal. Kooli läks Tallinnas J. Westholmi eragümnaasiumi, mille lõpetas 1926 aastal. Lapsena ja ka koolis olles veetis suvekuud Laiuse vallas Tartumaal vanavanematele ja vanemaile kuuluvas talus. Maaelu tagapõhi oli tõukejõuks, miks noor Heinrich tuntud Heints'ina läks õppima Tartu Ülikooli Põllumajandusteaduskonda Agronoomia Osakonda. Tartust läks sirguv noormees sõjaväkke ja Tondile, E. V. Sõjakooli, kus lõpetas aspirantide kursuse.

Noorusaastail viljeles edukalt kergejõustikku ja pallimängu. Algul Kindlustusselts Eesti Tartu osakonnas töötades, viis peagi tee Eesti Lihaeksporti, kus saavutas Kopli Konservitööstuse juhataja koha. Punase okupatsiooni ajal vallandati töökohalt kui „vana klike" mees. Leidis uue töökoha Kalatöönduse Peavalitsuses, kus arreteeriti. Lõpuks pääses eluga Tallinna reidilt vangidelaevalt Jaan Teeäär'elt. 1944. a. sügisel algas põgenike elu. Heints koos abikaasa-Fanniga saabus Rootsi. Siin oli aktiivne mitmel rindel — muuhulgas kuulus Rahvusfondi koosseisu, oli põgenike laagrivanemaks ja hankis toetusi eesti laste Saksamaalt Rootsi kosumisele toomiseks. 1950 aastal saabus koos abikaasaga Kanadasse. Uuel maal leidis peagi kogemustega asjatundja tööd Ontario Londonis asuvas Coleman'i Konservitööstuses, kus tõusis juhtivale kohale. Muretseti omale kodu, kavandati ja korrastat eskujulikult selle ümbrus, kuid n.n. vabaaeg kuulus perekond Karu'l eranditult eestluse teenimisele. Heints oli aastaid Londoni Eesti Seltsi esimees ja juhatusliige, lavastas näidendeid ise kaasa mängides, vahest tuli isegi kohalikku segakoori juhatada, kirikus kuulus koguduse juhatusse ja revisjonikomisjoni jne. Kui 1956. aastal alustati Seedrioru ehitamisega oli Heints üks esimesi talgutööde organiseerijaid ja kaasalööjaid. Oli RVN'u liige ja kohapealne edukas Vabadusfondi esindaja, kuulus ka Eesti Liit Kanadas Esinduskogusse. Akadeemiliselt kuulus üle 50 aasta korp! Rotalia perre.

Heints Karu manalasse varisemisega eesti ühiskond kaotas ühe tubli energilise võitleja, kelle elutöö oli pühendatud eestlusele ja vabale Eestile. Sihtasutus Seedrioru hindas Tema teeneid auliikmeks valimisega. Teda jäid leinama abikaasa Fanny, kaasvennad korp! Rotaliast ning paljud aatevennad sõbrad ja tuttavad kogu maailmast, kus asub eestlasi. Sinu töö on lõppenud aga Sinu teod ja mälesus kui ühest suurest töömehest jäävad igavesti püsima. Puhka rahus tubli kaasvend, kolleeg ja sõber.

E. Kuris

Kasvatajad Jõekääru Eesti Laste Suvekodus: Vasakult, ees: Linda Roosipuu, Reet Roos (suvek. õde), Anita Niitenberg, Anu Pirn, Heli Roosild ja Ellen Valdo (suvek. pillimees). Seisavad: Endel Ruberg, Vivian Oder, Maia Lenk, Maido Musta, Martin Jõgi (esimesel poolel juhataja), Martin Tamm, Kai Heinar. Ivar Kangur ja Viivi Piil.

Foto — Säägi

Jõekääru Suvekodus esimesel nädalal 59 kasvandikku

Jõekääru Eesti Laste Suvekodu 59-ale kasvandikule mööndus esimene nädal tegevusrohkelt. Nagu ütles Toronto Eesti Naisseltsi abiesinaine pr. Lomax avamisel, on suvelaagri teisel nädalal üle 70-ne.

Esimese poolel on juhatajaks Martin Jõgi ja kasvatajad: Maido Musta, Peeto Kivioja, Anita Niitenberg, Anu Pirn, Ivar Kangur, Kai Heinar, Maia Lenk, Viivi Piil, Linda Roosild, Ingrid Kütt, Adi Roosild, Vivian Oder ja Ellen Valto, kes on ka laagri pillimeheks. Ujumisinstruktor Mai Kreem, mitmesuguste alade juhataja Endel Ruberg. Peakokk Elva Palu ja abi Maimo Varik ja suvekodu heaolu „inspektor" ja sauna hooldaja Martin Tamm.

Sini-must-valge ja Kanada vahtralehe lipud heisati pühapäeval. 20. juulil lipuväljakul kuhu oli kogunenud kogu laagri pere. Seejärel siirduti peamaja ette kus heisati suvelaagri lipp. Jumalateenistus peeti suvekodu saalis, kus teenis õp. Andres Taul. Teda tutvustas Endel Ruberg ja riputas õpetajale kaela nahast kilbikese tekstiga: „Hoia Jumal Eestit".

Balti saated jäävad Müncheni

NEW YORK (M. E.) — Juuli teisel poolel Washingtonis D.C. uuesti koos olnud nõupidamisel Board for International Broadcasting (BIB) ja Joint Baltic American National Committee (JBANC) esindajate vahel BIB esimees dr. J. Gronouski informeeris viimaseid, et on tõenäoline Free Europe/Radio Liberty Balti saadete teenistuse mitte ületoomine Münchenist New Yorki — nagu see eelnevalt on kõne all olnud ja millest on ka teated ilmunud ajakirjanduses.

Ületoomine, mis pidi teostuma peamiselt majanduslikel kaalutlusil — nagu seletati, leidis ägedat vastuseisu Balti ringkondades, kust niisuguse kavatsuse negatiivsetest tagajärgedest nii JBANC kui ka teised saatsid oma põhjendatud seisukohtadega märgukirjad president Carterile, välisministrile ja juhtivatele Kongressi-liikmetele. Selle aktsiooni mõjul on olukord selgitatud ja mainitud ületoomise plaan ilmselt seisma pandud.

USA-s „Tamme" laager

skautidele-gaididele peetakse 16—24. augustini Järvemetsal, Lakewoodi lähisel N.J. Gaididel on Narva-Jõesuu — hellakesed, Kiidjärve — gaidid ja Mändjala — vanemgaidid all-laagrid. Neis paikades toimusid omal ajal Eestis laagrid. Suurlõke on laupäeva, 23 .aug. õhtul. Registreerida võimalikult 1. augustiks.

Suri Leo Ruumet

Californias Palo Altos suri 15- skp-l raskekujulise peavähja tagajärjel kõrges vanuses olnud matemaatik Leo Ruumet. Kadunu oli kodumaal olles õppejõuks Tallinnas kõrgeimas tehnilistes õppeasutustes. USA-s elas ta algul New Yorgis, kus oli rea aastaid eesti täienduskooli juhatajaks ja lõi aktiivselt kaasa mitmetes rahvuslikes aktsioonides.

Lehvivad . . .

(Algus esiküljel)

dadeks ja mehitatud mitte-eestlastest koosnevate KGB rindeüksustega. Tavalisil kodanikel on viibimine neis piirkondades lubatud ainult ajutiste, politseiasutuste poolt antud lubadega (kui loataotleja motiivid keelupiirkonnas viibimiseks leitakse olevat küllaldaselt põhjendatud ja ta poliitiline tagapõhi kontrollitud). Isegi säärasel juhul ei lubata ühelgi eraisikul jäädа rannikule üle-öö;

- iga eestlase reisile raudeesriide taga vaadatakse mitte kui loomulikule õigusele, vaid kui erilisele kingile nõukogude asutuste poolt hea ja lojaalse käitumise eest (välismaa reisiks palve sisseandmisel peab igaüks lisama kohaliku kommunistliku parteiorgani soovituse);
- mitte kõigil Tallinna kodanikel ei lubata jäädа oma kodudesse plaanitsetud regati ajal. Nad küüditatakse vägivaldselt välja Tallinna piirkonnast, et vältida etteteatamata kontakte olümpiaadi külalistega;
- kogu eestlaste kirjavahetus välismaalastega avatakse tänapäeval illegaalselt ja tsensureeritakse. Kirjad jõuavad aadressaadini 4—8 nädala pärast — kui need üldse kohale jõuavad;
- olümpiaadi pea-seadeldised on ehitatud Tallinna elanike n.ö. igapäevase leiva arvel, suurehulgalise kriminaalvangide tööjõu kasutamisega, aga ka tuhandeid eestlaste sunnitud tööga oma vaba tahte vastaselt.

AITAB VÄGIVALDA

Tõepoolest: kas leidub ainuski purjespordlane, kes pidades end indiviidiks ja omades vähemalt mingit respekti olümpia-ideaalide vastu, oleks võimeline südametunnistuse häireteta osa võtma regatist, mis on organiseeritud brutaalsete politseimeetoditega ja mis nii avalikult teenib agressiivse võimu poliitilisi huvisid? (Faktiliselt käib regatiga kaasas ulatuslikem KGB operatsioon pärast märtsi kuud 1949, kui veerand miljonit süütut inimest küüditati Siberisse).

Õnnetul kombel olcks osavõtt Moskva olümpiadist vaevalt abiks ka olümpialiikumise taaselustamisele. See aitaks ainult Nõukogude Liitu konsolideerida vägivalda ja julgustada nõukogude juhtkonda edasiseks ekspansiooniks kogu maailmas. Järgnes ju lõpuks Berliini olümpiaadile (mille suhtes nüüd kõik on ühel meelel, et see eelkõige teenis natsistlikku propagandat) otsekohe massiivne agressioonilaine korraldava rahva poolt, toore poliitilise ja rassilise survega ja lõpuks Teise maailmasõjaga.

Võib küsida, kas nii ei juhtu ka Moskva olümpiaadiga.

Härra President! Me ei ootagi abi sääraselt apoliitiliselt organilt, nagu sellele pretsendeerib IOC.

Siiski: Kas poleks ausam, arvestades eesti rahva ja eesti sportlaste traagilist saatust, lükata olümpiapurjetamised Tallinnas edasi selle ajani, millal Eesti on saanud tagasi oma iseseisvuse ja Eesti Olümpiakomitee õigused on taastatud?

Initsiatiivgrupp Eesti Olümpiakomitee õiguste taastamiseks. Tallinn-Tartu 2. märtsil 1980.

(Osa apelli teksti lhk. 3)

August Kala 75 aastane

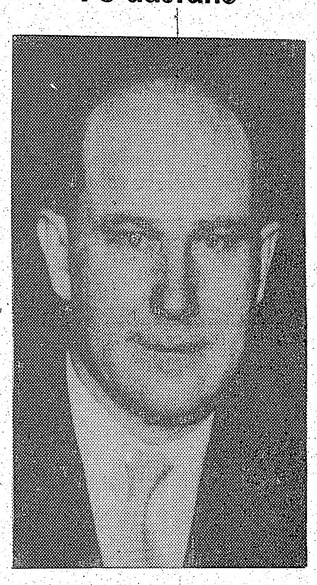

Torontos tähistab 31. juulil 75-aasta juubelit õigusteadlane August Kala, kauaaegne EKN liige, juhatusliige, Toronto Võitlejate Ühingu endine esimees, „Meie Elu" välispoliitiliste sündmuste kommentaator, seltskonnategelane ja „Võitleja" tegevtoimetaja.

Juubilar sündis Kastre-Võnnu vallas taluperemehe pojana Vene 1905 a. revolutsiooni keerises. Omariikluse algusaastatel oli tegev juba riigi täidesaatva võimu teostamisel ja kaitsmisel ametnikuna ja asutuse juhatajana.

Koolihariduse sai Võnnu kihelkonnakoolis, Tartu Õhtugümnaasiumis ja lõpetas töö kõrval edasiõppides Omariikluse lõpuks Tartu Ülikooli Õigusteaduskonna.

Astus Kaitseliitu juba 1. detsembril 1924, et kaasa aidata riigikorra säilitamisele ja tõusis oma kohusetruuduse ja abivalmiduse tõttu laskurpealikuks.

1928—1944 a., välja arvatud Vene okupatsiooni 10 kuud, oli Eesti Vabariigi teenistuses sisekorra kaitsjana ja seaduste täidesaatjana.

Sõjaväeteenistuse ajal teenis Tartu Ratsarügemendis, kus oli ka rügemendi staabi kirjutajaks.

Tal õnnestus end varjata Vene esimese okupatsiooni ajal ja pääses vangistamisest ja küüditamisest. Sellele järgnevail aastail oli juubilar jällegi juhtivalt tegev meie kodumaa kaitsemisel ja korra hoidmisel.

1944 a. õnnestus tal suurte raskustega ületada väikese põgenikepaadiga tormine Läänemeri ja pääseda Rootsi. Rootsis töötas ta peamiselt Uppsala Ülikooli juures uurimistöödel, millest on tal kasu olnud ka hilisemas elus.

1950. a. asus Torontosse, kus on töötanud mitme ettevõtte juures. Oma igapäevase töö kõrval on juubilar aega leidnud end pühendada rahvuslikule ja seltskondlikule tööle, olles paljudes eesti organisatsioonides juhtivatel kohtadel. Selles pikas nimekirjas kellele ta oma abistava ja juhtiva käe on ulatanud pagulasaastate jooksul, saab nimetada siin vaid väheseid. August Kala on olnud Eesti Maja esimeheks, Toronto Võitlejate Ühingu esimeheks, Ontario Suvepäevade üldkorraldajaks ja esimeheks, mitu aastat Eesti Seltsi abiesimeheks, kuulub alates 1954. a. EKN liikmeskonda, on olnud EKN juhatuse liige ja viimane 9 aastat juriidilise komisjoni esimees. Kõige selle kõrval on tal veel aega leidunud ajakirjanduse alal tegutsemiseks. Tema sulest on ilmunud palju meie saatust valgustavaid artikleid ja sõnumeid ingliskeelsetes lehtedes. Ta on tegusenud alalise kaastöölisena „Meie Elu" juures, kus ta juba aastaid on kirjutanud välispoliitilisi ülevaateid ja analüüse. Kuulub Korporatsioon Ugala vilistlaskonda.

Kui kusagil on olnud abi tarvis, on August Kala see, kes omakasu püüdmatult ja kõhklemata appi on rutanud.

Kui endiste sõjameeste häälekandja „Võitleja" toodi Torontosse ja puudus toimetaja, oli jällegi juubilar see kes võttis tegevtoimetaja tänamatud ülesanded oma kanda.

Juubilari töö hindamisest eestlaskonna poolt annab tõendi see, et ta on valitud pidevalt viimase veerandsaja aasta jooksul meie välisvõitlusega seotud organisatsioonidesse, EKN-ni, Võitlejate Ühingusse jne., kui sirgejooneline ja rahvuslikult mõtlev eestlane, kelle sihiks on meie kodumaa vabastamine võõra võimu alt.

Oma panuse eest kodumaal ja paguluses on August Kala vääristatud Sõjateenete Ristiga, Kaitseliidu teenetemärgiga, Tuletõrje kuldteenetemärgiga, Allveelaevastiku Sihtkapitali teenete märkidega. E.P.A. kogu kuld teenetemärgiga ja Eesti Võitlejate kuld teenetemärgiga.

Loodame, et juubilar, kes senini on sammunud meie vabaduse taastajate esiridades, ei jää oma loorberitele puhkama, vaid ka edaspidi kaasa lööb nii jõu kui nõuga meie kõikide ühise sihi saavutamiseks — kodumaa vabastamiseks võõra võimu alt.

Meie kõikide ühiseks sooviks Sulle, August on — palju helgeid päevi ja võidukat tulevikku!

Hans Kivi

Max Saar praosti asemik

Hiljuti haigestunud USA I praostkonna praost A. Hinno on praegu järelravil. Teda on ta koguduses New Yorgis asendamas vahelduvalt praostkonna teised õpetajad. Praosti ülesandeid täidab seni abipraost Max Saar, kes on õpetajaks Baltimore ja Põhja-New Jersey kogudustes.

Nelipühilased soovivad Eestist välja

Pressiagentuuri UPI teatab Moskvast, et 77 liikmeline grupp nelipühilasi Eesti ja Leedu Nõukogude vabariikidest on palunud Rootsi valitsuse abi väljarändamiseks. Pöördumine on toimunud kirjaga, mille alla kirjutanud 17 perekonna liikmed, kes on saanud julgust hiljuti ühele nelipühilasele — kunstnikule ja tema perekonnale väljasõidulubade andmisest.

Heinrich Karu saadeti viimsele teekonnale

Üldiselt tuntud seltskonnategelane Heinrich Johannes Karu suri pärast piinarikast haigust Londonis, Ont., haiglas 17. juulil s.a. Tema kirstupaneku jumalateenistuse pidas pühap., 20. skp. õpetaja Ernst Lootsma. Piiblikohase kirikliku väljendusavalduse mõtteks oli: Sinu elu oli üks pikk tööpäev. See tabavalt iseloomustas tema töökust mitmel rindel.

Esimese järelhüüde lausus Korp! Rotalia Kanada Koondise esimees Lembit Jänes. Siis järgnesid: Eesti Korporatsioonide Liit — Harald Teder, Eestlaste Kesknõukogu ja Eesti Sihtkapital Kanadas — Hans Lupp, Londoni Pauluse kogudus ja Eesti Selts — Voldemar Jaaku ja sihtasutis „Seedrioru" — Harry Pärkma.

Järgmisel päeval muldasängitamisel õpetaja õnnistas Taaveti 23 sisukusega. Eino Kuris ütles jumalagajätuks mõttesügavas järelhüüdes viimseid tervitusi Westholmi gümnaasiumi vilistlaskogu, Eesti Sõjakooli lõpetanute ja Agronoomide Seltsi nimel ja asetas pärja Korp! Rotalia poolt.

Lahkunut viimsele teekonnale saatma oli kogunenud enamik Londonis elunevaist eestlastest, samuti lähemaid sõpru USA-st ja Torontost. Hulgaliselt oli lilli ja kombekohane Korp! Rotalia auvalve konvendi lipuga olid väsimata töömehe, iseteadliku eestlase ja seltskondlikult respekteeritud isiksuse viimseks austusavalduseks.

Eesti Sihtkapital Kanadas juurde on loodud Fanny ja Heinrich Karu nimeline mälestusfond eestluse viljelemiseks.

H. T.

PONTIAC

PAUL JUTTUS

HOGAN PONTIAC BUICK LTD.
348 Danforth Ave.
Telefon äris: 461-3561

PONTIAC
BUICK
LEMANS
PHOENIX
FIREBIRD
SUNBIRD
CENTURY
ACADIAN
SKYHAWK

G.M.C. Veoautod

Pruugitud autod

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
Suite 600, 55 University Ave., Toronto, Ontario, M5J 2H7
Tel. 862-7115

KAS TEIE AUTO AKEN LEKIB?
KAS TEIE AUTO KLAAS ON KATKI?
Teatage meile ja kutsuge välja LIBRA AUTO GLASS, Urmas Kalm. (Mobile service). Meie tuleme teie koju või töökohale. Meie tegeleme ka kindlustusnõudlustega. Tel. 463-1385

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS
362 Danforth Ave.,
Toronto, Ont. M4K 1N8
Tel. (416) 466-1951
466-1502

MEIE ÄRIS ON SAADAVAL RIKKALIKUS VALIKUS
VALIK LILLI erisündmusteks ja tähtpäevadeks.
Samuti käsitöö kinkeesemeid —
KULLASEPA, MEREVAIGU-, KERAAMIKA-, NAHA ja PUUNIKERDUSE alal.
Kõneldakse eesti, läti ja inglise keelt.

TORONTO LINNA

TEADE JÄÄTMETE ÄRAVIIMISE KOHTA

SIMCOE DAY — esmaspäeval, 4. augustil 1980

Esmaspäeval, 4. augustil ei ole jäätmete äraviimist.
Regulaarne esmaspäevane äraviimine toimub **teisipäeval.**
Regulaarne teisipäevane äraviimine toimub **kolmapäeval.**
Kolmapäeval, 6. augustil EI OLE AJALEHTEDE ja suurte esemete (külmutuskapid, diivanid, madratsid j.m. äraviimist.
Ajalehtede ja suurte esemete järjekordne äraviimine toimub kolmapäeval, 13. augustil.
Meeldetuletus: Torontos on 17 klaas- ja metall pakendite ümbertöötamise depood.
Informatsiooniks helistada 367-7850.

R. M. BREMNER, P. Eng., F.I.C.E.
Commissioner of Public Works
City of Toronto